

മഹാഭാരതം - 17

മഹാഭാരതം 17

വ്യാസമഹർഷി

അധ്യായം 101 - 125

താളിലക്കം

2020

പേര്: മഹാഭാരതം 17

ഭാഷ: Malayalam

വിഭാഗം: മഹാകാവ്യം

രചന: വ്യാസമഹർഷി

പ്രസാധകർ: താളിളക്കം

ഡിസംബർ 2020

Layout Design: പ്രവീൺ വർമ്മ

Copyleft:

ലാടെക്കിൽ നിർമ്മിച്ചതാണിത്.
ഓൺലൈൻ വായനയ്ക്ക് വേണ്ടി.
ഉബുണ്ടു ഓപ്പറേറ്റിങ്ങ് സിസ്റ്റത്തിലൂടെ.
കുടപ്പാട്: വികിപ്പീഡിയ.

അധ്യായം 101

1 [ദേവാ]

ഇതഃ പ്രദാനാദ് വർതന്തേ പ്രജാഃ സർവാശ് ചതുർവിധാഃ
 താ ഭാവിതാ ഭാവയന്തി ഹവ്യകവൈശ്വർ ദിവൗകസഃ
 2 ലോകാ ഹ്യ ഏവം വർതയന്തി അന്യോന്യം സമുപാശ്രിതാഃ
 ത്വത്പ്രസാദാൻ നിരുദഗിഗ്വാസ് ത്വയൈവ പരിരക്ഷിതാഃ
 3 ഇദം ച സമനുപ്രാപ്തം ലോകാനാം ഭയം ഉത്തമം
 ന ച ജാനീമ കേനേമേ രാത്രൗ വധ്യന്തി ബ്രാഹ്മണാഃ
 4 ക്ഷീണേഷു ച ബ്രാഹ്മണേഷു പൃഥിവീ ക്ഷയം ഏഷ്യതി
 തതഃ പൃഥിവ്യാം ക്ഷീണായാം ത്രിദിവം ക്ഷയം ഏഷ്യതി
 5 ത്വത്പ്രസാദാൻ മഹാബാഹോ ലോകാഃ സർവേ ജഗത്പതേ
 വിനാശം നാധിഗച്ഛേയുസ് ത്വയാ വൈ പരിരക്ഷിതാഃ

6 [വിസ്മർ]

വിദിതം മേ സുരാഃ സർവം പ്രജാനാം ക്ഷയകാരണം
 ഭവതാം ചാപി വക്ഷ്യാമി ശൃണുധ്വം വിഗതജ്വരാഃ
 7 കാലേയ ഇതി വിഖ്യാതോ ഗണഃ പരമദാരുണഃ
 തൈശ് ച വൃത്രം സമാശ്രിത്യ ജഗത് സർവം പ്രബാധിതം
 8 തേ വൃത്രം നിഹതം ദൃഷ്ട്വാ സഹസ്രാക്ഷേണ ധീമതാ
 ജീവിതം പരിരക്ഷന്തഃ പ്രവിഷ്ട്വാ വരുണാലയം
 9 തേ പ്രവിശ്യോദധിം ഘോരം നക്രഗ്രാഹസമാകലം
 ഉത്സാദനാർഥം ലോകാനാം രാത്രൗ ഘ്ലന്തി മൂനീൻ ഇഹ
 10 ന തു ശക്യാഃ ക്ഷയം നേതും സമുദ്രാശ്രയഗാ ഹി തേ
 സമുദ്രസ്യ ക്ഷയേ ബുദ്ധിർ ഭവദ്ഭിഃ സമ്പ്രധാര്യതാം
 അഗസ്ത്യേന വിനാ കോ ഹി ശക്തോ ിന്യോ ിർണവ ശോഷണേ
 11 ഏതച്ഛൂത്യാ വചോ ദേവാ വിഷ്ണുനാ സമുദാഹൃതം
 പരമേഷ്ണിനം ആജ്ഞാപ്യ അഗസ്ത്യസ്യാശ്രമം യയുഃ
 12 തത്രാപശ്യൻ മഹാത്മാനം വാരുണിം ദീപ്തതേജസം
 ഉപാസ്യമാനം ഋഷിദിർ ദേവൈർ ഇവ പിതാമഹം
 13 തേ ിദിഗമ്യ മഹാത്മാനം മൈത്രാവരുണിം അച്യുതം
 ആശ്രമസ്ഥം തപോ രാശിം കർമഭിഃ സ്വൈർ അഭിഷ്ടുവൻ

14 [ദേവാ]

നഹുഷേണാഭിതപ്താനാം ത്വം ലോകാനാം ഗതിഃ പുരാ
 ദ്രൗശിതശ് ച സുരൈശ്ചര്യാൽ ലോകാർഥം ലോകകണ്ഠകഃ

- 15 ക്രോധാത് പ്രവൃദ്ധഃ സഹസാ ഭാസ്കരസ്യ നഗോത്തമഃ
വചസ് തവാനതിക്രാമൻ വിന്ധ്യഃ ശൈലോ ന വർധതേ
- 16 തമസാ ചാവൃതേ ലോകേ മൃത്യുനാഭ്യർദിതാഃ പ്രജാഃ
ത്വം ഏവ നാമം ആസാദ്യ നിർവൃതിം പരമാം ഗതാഃ
- 17 അസ്താകം ഭയഭീതാനാം നിത്യശോ ഭഗവാൻ ഗതിഃ
തതസ് ത്വ് ആർതാഃ പ്രയാചാമസ് ത്വം വരം വദരോ ഹ്യ് അസി

അധ്യായം 102

1 [യ]

കിമർഥം സഹസാ വിന്ധ്യഃ പ്രവൃദ്ധഃ ക്രോധമൂർച്ഛിതഃ
ഏതദ് ഇച്ഛാമ്യ് അഹം ശ്രോതും വിസ്തരേണ മഹാമുനേ

2 [ലോമഷ]

അദ്രിരാജം മഹാശൈലം മരം കനകപർവതം
ഉദയാസ്തമയേ ഭാനഃ പ്രദക്ഷിണം അവർത്തത
3 തം തു ദൃഷ്ട്വാ തഥാ വിന്ധ്യഃ ശൈലഃ സൂര്യം അഥാബ്രവീത്
യഥാ ഹി മേരുർ ഭവതാ നിത്യശഃ പരിഗമ്യതേ
പ്രദക്ഷിണം ച ക്രിയതേ മാം ഏവം കുരു ഭാസ്കര

4 ഏവം ഉക്തസ് തതഃ സൂര്യഃ ശൈലേന്ദ്രം പ്രത്യഭാസത
നാഹം ആതേമച്ഛയാ ശൈലകരോമ്യ് ഏനം പ്രദക്ഷിണം
ഏഷ മാർഗഃ പ്രദിഷ്ടോ മേ യേനേദം നിർമിതം ജഗത്

5 ഏവം ഉക്തസ് തതഃ ക്രോധാത് പ്രവൃദ്ധഃ സഹസാചലഃ
സൂര്യാ ചന്ദ്രമസോർ മാർഗം രോദ്ധും ഇച്ഛൻ പരന്തപ

6 തതോ ദേവാഃ സഹിതാഃ സർവ ഏവഃ സേന്ദ്രാഃ സമാഗമ്യ മഹാദ്രിരാജം
നിവാരയാം ആസൂർ ഉപായതസ് തഃ ന ച സ്മൃ തേഷാം വചനം ചകാര

7 അഥാഭിജ്യൂർ മുനിഃ ആശ്രമസ്ഥഃ തപസ്വിനഃ ധർമദ്രതാം വരിഷ്ഠം
അഗസ്ത്വം അത്യദ്ഭുതവീര്യദീപ്തഃ തം ചാർഥം ഉഘൃഷ്ടഃ സഹിതാഃ സുരാസ് തേ

8 [ദേവാ]

സൂര്യാ ചന്ദ്രമസോർ മാർഗം നക്ഷത്രാണാം ഗതിം തഥാ
ശൈലരാജോ വൃണോത്യ് ഏഷ വിന്ധ്യഃ ക്രോധവശാനശഃ

9 തം നിവാരയിതും ശക്തോ നാന്യഃ കശ് ചിദ് ദ്വിജോത്തമ
ഋതേ ത്വം ഹി മഹാഭാഗ തസ്മാദ് ഏനം നിവാരയ

10 [ലോമഷ]

തച് ശ്രുത്വാ വചനം വിപ്രഃ സുരാണാം ശൈലം അഭ്യഗാത്
സോ ഭീതിമയാബ്രവീദ് വിന്ധ്യം സദാഃ സമുപസഥിതഃ

11 മാർഗം ഇച്ഛാമ്യ് അഹം ദന്തം ഭവതാ പർവതോത്തമ
ദക്ഷിണം അഭിഗന്താസ്തി ദിശം കാര്യേണ കേന ചിത്

12 യാവദാഗമനം മഹ്യം താവത് ത്വം പ്രതിപാലയ
നിവൃത്തേ മയി ശൈലേന്ദ്ര തതോ വർധസ്വ കാമതഃ

13 ഏവം സ സമയം കൃത്വാ വിന്ധ്യേനാമിത്രകർശന
അദ്യാപി ദക്ഷിണാ ദേശാദ് വാരുണീർ ന നിവർത്തതേ

14 ഏതത് തേ സർവം ആഖ്യാതം യഥാ വിന്ധ്യോ ന വർധതേ
 അഗസ്ത്യാസ്യ പ്രഭാവേന യൻ മാം ത്വം പരിപ്ലൂസി
 15 കാലേയാസ് ഇ യഥാ രാജൻ സുരൈഃ സർവൈർ നിഷ്കുദിതാഃ
 അഗസ്ത്യാദ് വരം ആസാദ്യ തൻ മേ നിഗദതഃ ശൃണു
 16 ത്രിദശാനാം വചോ ശ്രുത്വാ മൈത്രാവരുണിർ അബ്രുവീത്
 കിമർഥം അഭിയാതാഃ സ്ഥ വരം മത്തഃ കിം ഇച്ഛഥ
 ഏവം ഉക്താസ് തതസ് തേന ദേവാസ് തം മുനിം അബ്രുവൻ
 17 ഏവം ത്വയേഷ്ഠാമ കൃതം മഹർഷേഃ മഹാർണവം പീയമാനം മഹാത്മൻ
 തതോ വധിഷ്യാമ സഹാനബന്ധാൻ; കാലേയ സഞ്ജ്ഞാൻ സുരവിദിഷ്ഠസ്
 താൻ
 18 ത്രിദശാനാം വചഃ ശ്രുത്വാ തഥേതി മുനിർ അബ്രുവീത്
 കരിഷ്യേ ഭവതാം കാമം ലോകാനാം ച മഹത് സുഖം
 19 ഏവം ഉക്താ തതോ ിഗച്ഛത് സമുദ്രം സരിതാം പതിം
 ഋഷിഭിശ് ച തപഃസിദ്ധൈഃ സാർധം ദേവൈശ് ച സുവൃതഃ
 20 മനുസ്യോരഗ ഗന്ധർവയക്ഷകിന്വൃതഷ്ഠാസ് തഥാ
 അനുജഗുർ മഹാത്മാനം ദ്രസ്തു കാമാസ് തദ് അദ്ഭുതം
 21 തതോ ിഭ്യഗച്ഛൻ സഹിതാഃ സമുദ്രം ഭീമ നിഷ്ഠനം
 നൃത്യന്തം ഇവ ചോർമീഭിർ വൽഗന്തം ഇവ വായുനാ
 22 ഹസന്തം ഇവ ഹേനുൗഘൈഃ സ്തലന്തം കന്ദരേഷു ച
 നാനാ ഗ്രാഹസമാകീർണം നാനാദിജ ഗനായുതം
 23 അഗസ്ത്യാസഹിതാ ദേവാഃ സഗന്ധർവമഹോരഗാഃ
 ഋഷയശ് ച മഹാഭാഗാഃ സമാസേദുർ മഹോദധിം

അധ്യായം 103

1 [ലോമഷ]

സമുദ്രം സ സമാസാദ്യ വാരുണീർ ഭഗവാൻ ജ്ഞിഃ
 ഉവാച സഹിതാൻ ദേവാൻ ജ്ഞിംശ് ചൈവ സമാഗതാൻ
 2 ഏഷ ലോകഹിതാർഥം വൈ പിബാമി വരുണാലയം
 ഭവദ്ഭിർ യദ് അനുഷ്ഠേയം തച്ഛരീഘ്രം സംവിധിയതാം
 3 ഏതാവദ് ഉക്ത്വാ വചനം മൈത്രാവരുണീർ അച്യുത
 സമുദ്രം അപിബത് ക്രമഃ സർവലോകസ്യ പശ്യതഃ
 4 പീയമാനം സമുദ്രം തു ദൃഷ്ട്വാ ദേവാഃ സവാസവാഃ
 വിസ്മയം പരമം ജഗ്മുഃ സ്തുതിഭിശ് ചാപ്യ് അപൂജയൻ
 5 ത്വം നസ് ത്രാതാ വിധാതാ ച ലോകാനാം ലോകഭാവനഃ
 ത്വത്പ്രസാദാത് സമുച്ഛേദം ന ഗച്ഛേത് സാമരം ജഗത്
 6 സമ്പൂജ്യമാനസ് ത്രിദശൈർ മഹാത്മാഃ ഗന്ധർവരൂഢ്യേഷു നദസ്യ സർവശഃ
 ദിവൈശ് ച പുഷ്പൈർ അവകീര്യമാണോഃ മഹാർണവം നിഃസലിലം ചകാര
 7 ദൃഷ്ട്വാ കൃതം നിഃസലിലം മഹാർണവംഃ സുരാഃ സമസ്താഃ പരമപ്രഹൃഷ്ടാഃ
 പ്രഗൃഹ്യ ദിവ്യാനി വരായുധാനിഃ താൻ ദാനവാഞ് ജ്വലൻ അദീനസത്ത്വാഃ
 8 തേ വധ്യമാനാസ് ത്രിദശൈർ മഹാത്മഭിർഃ മഹാബലൈർ വേഗിഭിർ ഉന്നദ
 ദ്ഭിഃ
 ന സേഹിരേ വേഗവതാം മഹാത്മനാംഃ വേഗം തദാ ധാരയിതും ദിവൗകസാം
 9 തേ വധ്യമാനാസ് ത്രിദശൈർ ദാനവാ ഭീമനിസ്വനാഃ
 ചക്രഃ സുതുമുലം യുദ്ധം മുഹൂർത്തം ഇവ ഭാരത
 10 തേ പൂർവം തപസാ ദഗ്ധാ മുനിഭിർ ഭാവിതാത്മഭിഃ
 യതമാനാഃ പരം ശക്ത്യാ ത്രിദശൈർ വിനിഷ്ടദിതാഃ
 11 തേ ഹേമനിഷ്കാഭരണാഃ കണ്ഡലാംഗദ ധാരിണഃ
 നിഹത്യ ബഹ്വ് അശോഭന്ത പുഷ്പിതാ ഇവ കിംശുകാഃ
 12 ഹതശേഷാസ് തതഃ കേ ചിത് കാലേയാ മനുജോത്തമ
 വിദാര്യ വസുധാം ദേവീം പാതാലതലം ആക്രീതാഃ
 13 നിഹതാൻ ദാനവാൻ ദൃഷ്ട്വാ ത്രിദശാ മുനിപുംഗവം
 തുഷ്ടുവുർ വിവിധൈർ വാക്യൈർ ഇദം ചൈവബ്രുവൻ വചഃ
 14 ത്വത്പ്രസാദാൻ മഹാഭാഗ ലോകൈഃ പ്രാപ്തം മഹത് സുഖം
 ത്വത് തേജസാ ച നിഹതാഃ കാലേയാഃ ക്രൂര വിക്രമാഃ
 15 പുരയസ്വ മഹാബാഹോ സമുദ്രം ലോകഭാവന
 യത് ത്വയാ സലിലം പീതം തദ് അസ്മിൻ പുനർ ഉത്സൃജ

16 ഏവം ഉക്തഃ പ്രത്യുവാച ഭഗവാൻ മുനിപുംഗവഃ
 ജീർണം തദ് ധി മയാ തോയം ഉപായോ ഽന്യഃ പ്രചിന്ത്യതാം
 പുരണാർഥം സമുദ്രസ്യ ഭവദ്ഭിർ യതം ആസ്ഥിനൈഃ
 17 ഏതച്ഛ്രോത്വാ തു വചനം മഹർഷേ ഭാവിതാത്മനഃ
 വിസ്തൃതാശ് ച വിഷ്ണുശ് ച ബഭ്രുവുഃ സഹിതാഃ സുരാഃ
 18 പരസ്വരം അനുജ്ഞാപ്യ പ്രനമ്യ മുനിപുംഗവം
 പ്രജാഃ സർവാ മഹാരാജ വിപ്രജഗ്മുർ യഥാഗതം
 19 ത്രിദശാ വിഷ്ണുനാ സാർധം ഉപജഗ്മുഃ പിതാമഹം
 പുരണാർഥം സമുദ്രസ്യ മന്ത്രയിത്വാ പുനഃ പുനഃ
 ഉഘച്ഛഃ പ്രാഞ്ജലയഃ സർവേ സാഗരസ്യാഭിപുരണം

അധ്യായം 104

1 [ലോമഷ]

താൻ ഉവാച സമേതാംസ് തു ബ്രഹ്മാ ലോകപിതാമഹഃ

ഗച്ഛധ്വം വിബുധാഃ സർവേ യഥാകാമം യഥേച്ഛിതം

2 മഹതാ കാലയോഗേന പ്രകൃതിം യാസ്യതേ ിർണവഃ

ജ്ഞാതീൻ വൈ കാരണം കൃത്യാ മഹാരാജേണ ഭഗീരഥാത്

3 [യ]

കഥം വൈ ജ്ഞാതയോ ബ്രഹ്മൻ കാരണം ചാത്ര കിം മൂനേ

കഥം സമുദ്രഃ പൂർണശ് ച ഭഗീരഥ പരിശ്രമാത്

4 ഏതദ് ഇച്ഛാമ്യ് അഹം ശ്രോതും വിസ്തരേണ തപോധന

കഥ്യമാനം ത്വയാ വിപ്ര രാജ്ഞാം ചരിതം ഉത്തമം

5 [വ]

ഏവം ഉക്തസ് തു വിപ്രേന്ദ്രോ ധർമ്മരാജ്ഞാ മഹാത്മനാ

കഥയാം ആസ മാഹാത്മ്യം സഗരസ്യ മഹാത്മനഃ

6 [ലോമഷ]

ഇക്ഷ്യാള്ഞാം ക്ലേ ജാതഃ സഗരോ നാമ പാർഥിവഃ

രൂപസത്യാബലോപേതഃ സ ചാപ്യത്രഃ പ്രതാപവാൻ

7 സ ഹൈഹയാൻ സമുത്സാദ്യ താലജംഘാംശ് ച ഭാരത

വശേ ച കൃത്യാ രാജേണാ ിന്യാൻ സ്വരാജ്യം അന്വശാസത

8 തസ്യ ഭാര്യേ ത് അഭവതാം രൂപയൗവന ദർപിതേ

വൈദർഭീ ഭരതശ്രേഷ്ഠ ശൈബ്യാ ച ഭരതർഷഭ

9 സപ്യത്രകാമോ നൃപതിസ് തതാപ സുമഹത് തപഃ

പത്നീഭ്യാം സഹ രാജേന്ദ്ര കൈലാസം ഗിരിം ആശ്രിതഃ

10 സ തപ്യമാനഃ സുമഹത് തപോയോഗസമന്വിതഃ

ആസസാദ മഹാത്മാനം ത്ര്യക്ഷം ത്രിപുരമർദനം

11 ശങ്കരം ഭവം ഹൃശാനം ശൂലപാനിം പിനാകിനം

ത്യാംബകം ശിവം ഉഗ്രേശം ബഹുരൂപം ഉമാപതിം

12 സ തം ദൃഷ്ട്വൈവ വരദം പത്നീഭ്യാം സഹിതോ നൃപഃ

പ്രനിപത്യ മഹാബാഹുഃ പുത്രാർഥം സമയാചത

13 തം പ്രീതിമാൻ ഹരഃ പ്രാഹ സഭാര്യം നൃപസത്തമം

യസ്മിൻ വൃതോ മുഹൂർത്തേ ിഹം ത്വയേഹ നൃപതേ വരം

14 ഷഷ്ടിഃ പുത്രസഹസ്രാണി ശൂരാഃ സമരദർപിതാഃ

ഏകസ്യാം സംഭവിഷ്യന്തി പത്യാം തവ നരോത്തമ

15 തേ ചൈവ സർവേ സഹിതാഃ ക്ഷയം യാസ്യന്തി പാർഥിവ
 ഏകോ വംശധരഃ ശൂര ഏകസ്യാം സംഭവിഷ്യതി
 ഏവം ഉക്തവാ തു തം അദ്രസ് തത്രൈവാനന്തരധീയത
 16 സ ചാപി സഗരോ രാജാ ജഗാമ സ്വം നിവേശനം
 പത്നീഭ്യാം സഹിതസ് താത സോ fതിഹൃഷ്ട മനാസ് തദാ
 17 തസ്യാഥ മനജശ്രേഷ്ഠ തേ ഭാര്യേ കമലേക്ഷണേ
 വൈദർഭീ ചൈവ ശൈബ്യാ ച ഗർഭിണ്യൗ സംബഭ്രവതുഃ
 18 തതഃ കാലേന വൈദർഭീ ഗർഭാലാബ്ധം വ്യജായത
 ശൈബ്യാ ച സുഷുവേ പുത്രം കമാരം ദേവരൂപിണം
 19 തദാലാബ്ധം സമൃത്യാഷ്ടം മനോ ചക്രേ സ പാർഥിവഃ
 അഥാന്തരിക്ഷാച് ഛൂശ്രാവ വാചം ഗംഭീരനിസ്വനാം
 20 രാജൻ മാ സാഹസം കാർഷീഃ പുത്രാൻ ന ത്യജ്തും അർഹസി
 അലാബ്ധമധ്യാൻ നിഷ്കൃഷ്ട ബീജം യത്തേന ഗോപ്യതാം
 21 സോപസ്യേദേഷു പാത്രേഷു ഘൃതപൂർണേഷു ഭാഗശഃ
 തതഃ പുത്രസഹസ്രാണി ഷഷ്ടിം പ്രാപ്സ്യസി പാർഥിവ
 22 മഹാദേവേന ദിഷ്ടം തേ പുത്ര ജന്മ നരാധിപ
 അനേന ക്രമയോഗേന മാ തേ ബുദ്ധിർ അതോ fന്യഥാ

അധ്യായം 105

1 [ലോമഷ]

ഏതച്ഛ്രോത്യാന്തരീക്ഷാച്ഛ സ രാജാ രാജസത്തമ
യഥോക്തം തച്ഛകാരാമ ശ്രുദ്വദ്ഭരതർഷഭ

2 ഷഷ്ടിഃ പുത്രസഹസ്രാണി തസ്യപ്രതിമ തേജസഃ
രുദ്ര പ്രസാദാദ് രാജർഷേഃ സമജായന്ത പാർഥിവ

3 തേ ഘോരാഃ ക്രൂരകർമാണ ആകാശപരിഷർപിണഃ
ബഹുത്വാച്ഛാവജാനന്തഃ സർവാൻലോകാൻ സഹാമരാൻ

4 ത്രിദശാംശ്ചാപ്യ അബായന്ത തഥാ ഗന്ധർവരാക്ഷസാൻ
സർവാണി ചൈവ ഭൂതാനി ശൂരാഃ സമരശാലിനഃ

5 വധ്യമാനാസ് തതോ ലോകാഃ സാഗരൈർ മന്ദബുദ്ധിഭിഃ
ബ്രഹ്മാണം ശരണം ജഗ്മുഃ സഹിതാഃ സർവദൈവതൈഃ

6 താൻ ഉവാച മഹാഭാഗഃ സർവലോകപിതാമഹഃ
ഗച്ഛധ്വം ത്രിദശാഃ സർവേ ലോകൈഃ സാർധം യഥാഗതം

7 നാതിദീർഘേണ കാലേന സാഗരാണാം ക്ഷയോ മഹാൻ
ഭവിഷ്യതി മഹാഘോരഃ സ്വകൃതൈഃ കർമ്മഭിർ സുഭാഃ

8 ഏവം ഉക്താസ് തതോ ദേവാ ലോകാശ്ച മനുജേശ്വര
പിതാമഹം അനുജ്ഞാപ്യ വിപ്രജഗ്മുർ യഥാഗതം

9 തതഃ കാലേ ബഹുതിഥേ വ്യതിതേ ഭരതർഷഭ
ദീക്ഷിതഃ സഗരോ രാജാ ഹയമേധേന വിദ്യവാൻ

തസ്യാശ്ചോ വ്യചരദ്ഭൂമിം പുത്രൈഃ സുപരിരക്ഷിതഃ
10 സമുദ്രം സ സമാസാദ്യ നിസ്സോധം ഭീമദർശനം

രക്ഷ്യമാണഃ പ്രയത്നേന തത്രൈവാനന്തരധീയത
11 തതസ് തേ സാഗരാസ് താത ഹൃതം മത്യാ ഹയോത്തമം

ആഗമ്യ പിതൂർ ആചഖ്യുർ അദൃശ്യം തുരഗം ഹൃതം
തേനോക്താ ദീക്ഷ്യ സർവാസു സർവേ മാർഗത വാജിനം

12 തതസ് തേ പിതൂർ ആജ്ഞായ ദീക്ഷ്യ സർവാസു തം ഹയം
അമാർഗത മഹാരാജ സർവം ച പൃഥിവീതലം

13 തതസ് തേ സാഗരാഃ സർവേ സമുപേത്യ പരസ്സരം
നാധ്യഗച്ഛന്ത തുരഗം അശ്വഹർത്താരം ഏവ ച

14 ആഗമ്യ പിതരം ചോച്യുസ് തതഃ പ്രാഞ്ജലയോ fഗ്രതഃ
സസമുദ്ര വനദ്വീപാ സനദീ നദകന്ദരാ

സപർവതവനോദ്ദേശാ നിഖിലേണ മഹി നൃപ

15 അസ്താഭിർ വിചിതാ രാജഞ് ശാസനാത് തവ പാർഥിവ
 ന ചാശ്ച അധിഗച്ഛാമോ നാശ്വഹർത്താരം ഏവ ച
 16 ശ്രുത്യാ തു വചനം തേഷാം സ രാജാ ക്രോധമൂർച്ഛിതഃ
 ഉവാച വചനം സർവാംസ് തദാ ദൈവവശാൻ നൃപ
 17 അനാഗമായ ഗച്ഛധ്വം ഭൂയോ മാർഗത വാജീനം
 യജ്ഞിയം തം വിനാ ഹ്യ് അശ്വം നാഗന്തവ്യം ഹി പുത്രകാഃ
 18 പ്രതിഗൃഹ്യ തു സന്ദേശം തതസ് തേ സഗരാത്മജാഃ
 ഭൂയ ഏവ മഹീം കൃത്സ്താം വിചേതും ഉപചക്രമുഃ
 19 അഥാപശ്യന്ത തേ വീരാഃ പൃഥിവീം അവദാരിതാം
 സമാസാദ്യ ബിലം തച് ച ഖനന്തഃ സഗരാത്മജാഃ
 കുദാലൈർ ഘ്രേഷ്ടുകൈശ് ചൈവ സമുദ്രം അവനംസ് തദാ
 20 സ ഖന്യമാനഃ സഹിതൈഃ സാഗരൈർ വരണാലയഃ
 അഗച്ഛത് പരമാം ആർതിം ദാര്യമാണഃ സമന്തതഃ
 21 അസുരോരഗ രക്ഷാംസി സത്ത്യാനി വിവിധാനി ച
 ആർതനാദം അകർവന്ത വധ്യമാനാനി സാഗരൈഃ
 22 ചിന്നശീർഷാ വിദേഹാശ് ച ഭിന്നജാമ്പ് അസഥി മസ്തകാഃ
 പ്രാണിനഃ സമദൃശ്യന്ത ശതശോ ിഥ സഹസ്രശഃ
 23 ഏവം ഹി ഖനതാം തേഷാം സമുദ്രം മകരാലയം
 വൃതീതഃ സുമഹാൻ കാലോ ന ചാശഃ സമദൃശ്യത
 24 തതഃ പൂർവോത്തരേ ദേശേ സമുദ്രസ്യ മഹീപതേ
 വിദാര്യ പാതാലം അഥ സക്രൂദ്ധാഃ സഗരാത്മജാഃ
 അപശ്യന്ത ഹയം തത്ര വിചരന്തം മഹീതലേ
 25 കപിലം ച മഹാത്മാനം തേജോരാശിം അന്തതമം
 തപസാ ദീപ്യമാനം തം ജ്യാലാഭിർ ഇവ പാവകം

അധ്യായം 106

1 [ലോമഷ]

തേ തം ദൃഷ്ട്യാ ഹയം രാജൻ സമ്പ്രഹൃഷ്ടതന്ത്ര ങ്കഹഃ
അനാദൃത്യ മഹാത്മാനം കപിലം കാലചോദിതാഃ
സക്രമഃഃ സമധാവന്ത അശ്വഗ്രഹണ കാക്ഷിണഃ

2 തതഃ ക്രമേണ മഹാരാജ കപിലോ മുനിസത്തമഃ
വാസുദേവേതി യം പ്രാഹുഃ കപിലം മുനിസത്തമം

3 സ ചക്ഷുർ വിവൃതം കൃത്യാ തേജസ് തേഷു സമുത്സജൻ
ദദാഹ സുമഹാതേജാ മന്ദബുദ്ധീൻ സ സാഗരാൻ

4 താൻ ദൃഷ്ട്യാ ഭസ്മസാദ് ഭൂതാൻ നാരദഃ സുമഹാതപഃ
സഗരാന്തികം ആഗച്ഛത് തച് ച തസ്മൈ ന്യവേദയത്

5 സ തച് ശ്രുത്യാ വചോ ഘോരം രാജാ മുനിമുഖോദ്ഗതം
ആത്മാനം ആത്മനാശ്വസ്യ ഹയം ഏവാന്വചിന്തയത്

6 അംശുമന്തം സമാഹൃയ അസമജ്ഞഃ സുതം തദാ
പൗത്രം ഭരതശാർദൂല ഇദം വചനം അബ്രവീത്

7 ഷഷ്ടിസ് താനി സഹസ്രാണി പുത്രാണാം അമിതൗജസാം
കാപിലം തേജ ആസാദ്യ മത്കൃതേ നിധനം ഗതഃ

8 തവ ചാപി പിതാ താത പരിത്യക്തോ മയാനഘ
ധർമ്മം സംരക്ഷമാണേന പൗരാണാം ഹിതം ഇച്ഛതാ

9 [യ]

കിമർഥം രാജശാർദൂലഃ സഗരഃ പുത്രം ആത്മജം
ത്യക്തവാൻ ദുസ്സൃജം വീരം തൻ മേ ബ്രൂഹി തപോധന

10 [ൽ]

അസമജ്ഞാ ഇതി ഖ്യാതഃ സഗരസ്യ സുതോ ഹ്യ അഭൂത്
യം ഞൈബ്യാ ജനയാം ആസ പൗരാണാം സ ഹി ദാരകാൻ
ഖുരേഷു ക്രോശതോ ഗൃഹ്യ നദ്യാം ചിക്ഷേപ ദുർബലാൻ

11 തതഃ പൗരാഃ സമാജശ്വർ ഭയശോകപരിപ്ലതാഃ
സഗരം ചാഭ്യയാചന്ത സർവേ പ്രാഞ്ജലയഃ സ്ഥിതാഃ

12 ത്യാ നസ് ത്രാതാ മഹാരാജ പരചക്രാദിദിർ ഭയൈഃ
അസമജ്ഞോ ഭയാദ് ഘോരാത് തതോ നസ് ത്രാതും അർഹസി

13 പൗരാണാം വചനം ശ്രുത്യാ ഘോരം നൃപതിസത്തമഃ
മുഹൂർത്തം വിമനോ ഭൂത്യാ സചിവാൻ ഇദം അബ്രവീത്

14 അസമജ്ഞാഃ പുരാദ് അദ്യ സുതോ മേ വിപ്രവാസ്യതാം

യദി വോ മത്പ്രിയം കാര്യം ഏതച്ഛരിഘ്രം വിധീയതാം
 ഏവം ഉക്താ നരേന്ദ്രേണ സചിവാസ്തേ നരാധിപ
 15 യഥോക്തം ത്വരിതാശ്ചക്രൂർ യഥാജ്ഞാപിതവാൻ നൃപഃ
 16 ഏതത്തേ സർവം ആഖ്യാതം യഥാ പുത്രോ മഹാത്മനാ
 പൗരാണാം ഹിതകാമേന സഗരേണ വിവാസിതഃ
 17 അംശുമാൻതു മഹേഷ്യാസോ യദ്ഉക്തഃ സഗരേണ ഹ
 തത്തേ സർവം പ്രവക്ഷ്യാമി കീർത്യമാനം നിബോധ മേ
 18 [സഗര]

പിതൃശ്ചതേ ഹം ത്യാഗേന പുത്രാണാം നിധനേന ച
 അലാഭേന തഥാശ്വസ്യ പരിതപ്യാമി പുത്രക
 19 തസ്മാദ്ദുഃഖാഭിസന്തപ്തം യജ്ഞവിഘ്നാച്ഛമോഹിതം
 ഹയസ്യാനയനാത്പൗത്ര നരകാൻമാം സമുദ്ധര
 20 [ൽ]

അംശുമാൻഏവം ഉക്തസ്തു സഗരേണ മഹാത്മനാ
 ജഗാമ ദുഃഖാത്തം ദേശം യത്ര വൈ ദാരിതാ മഹീ
 21 സതു തേനൈവ മാർഗേണ സമുദ്രം പ്രവിവേശ ഹ
 അപശ്യച്ഛമോത്മാനം കപിലം തുരഗം ചതം
 22 സദൃശ്യാ തേജസോ രാശിം പുരാണം ജ്വലിസന്തമം
 പ്രണമ്യ ശിരസാ ഭൂമൗ കാര്യം അസ്മൈ ന്യവേദയത്
 23 തതഃ പ്രിതോ മഹാതേജഃ കലിപോഽംശുമതോ ഹവേത്
 ഉവാച ചൈനം ധർമാത്മാ വരദോ ഹ്വസീതി ഭാരത
 24 സ വദ്വേ തുരഗം തത്ര പ്രഥമം യജ്ഞകാരണാത്
 ദ്വിതീയം ഉദകം വദ്വേ പിതൃണാം പാവനേപ്ലയാ
 25 തം ഉവാച മഹാതേജഃ കപിലോ മുനിപുംഗവഃ
 ദദാനി തവ ഭദ്രം തേ യദ്യത്പ്രാർഥയസേ ഹ്വനഃ
 26 ത്വയി ക്ഷമാ ച ധർമശ്ച സത്യം ചാപി പ്രതിഷ്ഠിതം
 ത്വയാ കൃതാർഥഃ സഗരഃ പുത്ര വാശ്ച ത്വയാ പിതാ
 27 തവ ചൈവ പ്രഭാവേണ സ്വർഗം യാസ്യന്തി സാഗരഃ
 പൗത്രശ്ചതേ ത്രിപഥഗാം ത്രിദിവാദ്ആനയിഷ്യതി
 പാവനാർഥം സാഗരാണാം തോഷയിത്വാ മഹേശ്വരം
 28 ഹയം നയന്വദ്ഭദ്രം തേ യജ്ഞിയം നരപുംഗവ
 യജ്ഞഃ സമാപ്യതാം താത സഗരസ്യ മഹാത്മനഃ
 29 അംശുമാൻഏവം ഉക്തസ്തു കപിലേന മഹാത്മനാ

ആജഗാമ ഹയം ഗൃഹ്യ യജ്ഞവാടം മഹാത്മനഃ
 30 സോ ിഭിവാദ്യ തതഃ പാദൗ സഗരസ്യ മഹാത്മനഃ
 മൂർധ്നി തേനാപ്യ് ഉപാഘ്രാതസ് തസ്മൈ സർവം ന്യവേദയത്
 31 യഥാദൃഷ്ടം ശ്രൂതം ചാപി സാഗരാണാം ക്ഷയം തഥാ
 തം ചാസ്മൈ ഹയം ആചന്ത്യ യജ്ഞവാടം ഉപാഗതം
 32 തച് ശ്രൂത്യാ സഗരോ രാജാ പുത്ര ജം ദുഃഖം അത്യജത്
 അംശ്രമന്തം ച സന്യജ്യ സമാപയത തം ക്രമം
 33 സമാപ്തയജ്ഞഃ സഗരോ ദേവൈഃ സർവൈഃ സഭാജിതഃ
 പുത്ര ത്വേ കൽപയാം ആസ സമുദ്രം വരണാലയം
 34 പ്രശാസ്യ സുചിരം കാലം രാജ്യം രാജീവലോചനഃ
 പൗത്രേ ഭാരം സമാവേശ്യ ജഗാമ ത്രിദിവം തദാ
 35 അംശ്രമാൻ അപി ധർമാത്മാ മഹീം സാഗരമേഖലാം
 പ്രശശാശ മഹാരാജ യഥൈവസ്യ പിതാ മഹഃ
 36 തസ്യ പുത്രഃ സമഭവദ് ദിലീപോ നാമ ധർമവിത്
 തസ്മൈ രാജ്യം സമാധായ അംശ്രമാൻ അപി സംസ്ഥിതഃ
 37 ദിലീപസ് തു തതഃ ശ്രൂത്യാ പിതൃണാം നിധനം മഹത്
 പര്യതപ്യത ദുഃഖേന തേഷാം ഗതിം അചിന്തയത്
 38 ഗംഗാവതരണേ യതം സുമഹച് ചാകരോൻ നൃപഃ
 ന ചാവതാരയാം ആസ ചേഷ്ടമാനോ യഥാബലം
 39 തസ്യ പുത്രഃ സമഭവച് ശ്രീമാൻ ധർമപരായണഃ
 ഭഗീരഥ ഇതി ഖ്യാതഃ സത്യവാഗ് അനസൂയകഃ
 40 അഭിഷിച്യ തു തം രാജ്യേ ദിലീപോ വനം ആശ്രിതഃ
 തപഃസിദ്ധിസമാധോഗാത് സ രാജാ ഭരതർഷഭ
 വനാജ് ജഗാമ ത്രിദിവം കാലയോഗേന ഭാരത

അധ്യായം 107

1 [ലോമഷ]

സ തു രാജാ മഹേഷ്യാസൽ ചക്രവർതീ മഹാരഥഃ
 ബഭ്രുവ സർവലോകസ്യ മനോ നയനനന്ദനഃ
 2 സ ശുശ്രൂവ മഹാബാഹുഃ കപിലേന മഹാത്മനാ
 പിതൃണാം നിധനം ഘോരം അപ്രാപ്തം ത്രിദിവസ്യ ച
 3 സ രാജ്യം സചിവേ ന്യസ്യ ഹൃദയേന വിദൂതയാ
 ജഗാമ ഹിമവത്പാർശ്വം തപസ് തപ്തം നരേശ്വരഃ
 4 ആരിരായയിഷുർ ഗംഗാം തപസാ ദഗ്ധകിൽബിഷഃ
 സോ ഫപശ്യത നരശ്രേഷ്ഠ ഹിമവന്തം നഗോത്തമം
 ശൃംഗൈർ ബഹുവിധാകാരൈർ ധാതുമദ്ഭിർ അലം കൃതം
 5 പവനാലംബിഭിർ മേഘൈഃ പരിഷ്യാത്തം സമന്ത തഃ
 6 നദീ ക്ഷജ നിതംബൈശ് ച സോദകൈർ ഉപശോഭിതം
 ഗുഹാ കന്ദരസംലീനൈഃ സിംഹവ്യാളൈശ്ച നിഷേവിതം
 7 ശകുനൈശ് ച വി ചിത്രാംഗൈഃ കൂജദ്ഭിർ വിവിധാ ഗിരഃ
 ദ്രുഗരാജൈശ് തഥാ ഹംസൈർ ദാതൃഹൈർ ജലകുക്ഷഭതൈഃ
 8 മയൂരൈഃ ശതപത്രൈശ് ച കോകിലൈർ ജീവ ജീവകൈഃ
 ചകോരൈർ അസിതാപാംഗൈശ് തഥാ പുത്ര പ്രിയൈർ അപി
 9 ജലസമാനേഷു രമ്യേഷു പദ്മിനീഭിശ് ച സങ്കലം
 സാരസാനാം ച മയൂരൈർ വ്യാഹൃതൈഃ സമലം കൃതം
 10 കിംനരൈർ അപ്സരോഭിശ് ച നിഷേവിത ശിലാതലം
 ദിശാഗജവിഷാണാഗ്രൈഃ സമന്താദ് ഘൃഷ്ട പാദപം
 11 വിദ്യാധരാന്മാചരിതം നാനാരത്നസമാകലം
 വിഷോൽബണ്ണൈർ ഭൃജം ഗൈശ് ച ദീപ്തജീഹ്വൈർ നിഷേവിതം
 12 ക്വ ചിത് കനകസങ്കാശം ക്വ ചിദ് രജതസംനിഭം
 ക്വ ചിദ് അഞ്ജന പുഞ്ജാഭം ഹിമവന്തം ഉപാഗമത്
 13 സ തു തത്ര നരശ്രേഷ്ഠസ് തപോ ഘോരം സമാക്രിതഃ
 ഫലമൂലാംബുഭക്ഷോ ഫഭ്രൂത് സഹസ്രം പരിവത്സരാൻ
 14 സംവത്സരസഹസ്രേ തു ഗതേ ദിവ്യേ മഹാനദീ
 ദർശയാം ആസ തം ഗംഗാ തദാ മൂർതി മതീ സ്വയം
 15 [ഗൻഗാ]

കിം ഇച്ഛസി മഹാരാജ മത്തഃ കിം ച ദദാനി തേ
 തദ് ബ്രവീഹി നരശ്രേഷ്ഠ കരിഷ്യാമി വചസ് തവ

16 [ലോമഷ]

ഏവം ഉക്തഃ പ്രത്യുവാച രാജാ ഹൈമവതീം തദാ
 പിതാ മഹാമേ വരദേ കപിലേന മഹാനദി
 അന്വേഷമാണാസ് തുരഗം നീതാ വൈവസ്വതക്ഷയം
 17 ഷഷ്ടീസ് താനി സഹസ്രാണി സാഗരാണാം മഹാത്മനാം
 കാപിലം തേജ ആസാദ്യ ക്ഷണേന നിയനം ഗതാഃ
 18 തേഷാം ഏവം വിനഷ്ടാനാം സ്വർഗേ വാസോ ന വിദ്യതേ
 യാവത് താനി ശരീരാണി ത്വം ജ്ജലൈർ നാഭിഷിഞ്ചസി
 19 സ്വർഗം നയമഹാഭാഗേ മത് പിതൃൻ സഗരാത്മ ജാൻ
 തേഷാം അർഥേ ിഭിയാചാമി ത്വാം അഹം വൈ മഹാനദി
 20 ഏതച്ഛ്രോത്വാ വചോ രാജേണാ ഗംഗാ ലോകനമസ്കൃതാ
 ഭഗീരഥം ഇദം വാക്യം സുപ്രീതാ സമഭാഷത
 21 കരിഷ്യാമി മഹാരാജ വചസ് തേ നാനൂ സംശയഃ
 വേഗം തു മമ ദുർ ധാര്യം പതന്ത്യാ ഗഗണാച്ഛ്യുതം
 22 ന ശക്തസ് ത്രിഷു ലോകേഷു കശ് ചിദ് ധാരയിതും നൃപ
 അന്യത്ര വിബുധശ്രേഷ്ഠാൻ നീലകണ്ഠാൻ മഹേശ്വരാത്
 23 തം തോഷയ മഹാബാഹോ തപസാ വരദം ഹരം
 സ തു മാം പ്രച്ഛ്യതാം ദേവഃ ശിരസാ ധാരയിഷ്യതി
 കരിഷ്യതി ച തേ കാമം പിതൃണാം ഹിതകാമ്യയാ
 24 ഏതച്ഛ്രോത്വാ വചോ രാജൻ മഹാരാജോ ഭഗീരഥഃ
 കൈലാസം പർവതം ഗത്വാ തോഷയാം ആസ ശങ്കരം
 25 തതസ് തേന സമാഗമ്യ കാലയോഗേന കേന ചിത്
 അഗ്രഹ്ണാച്ഛ്ച വരം തസ്മാദ് ഗംഗായാ ധാരണം നൃപ
 സ്വർഗവാസം സമുദ്ദിശ്യ പിതൃണാം സ നരോത്തമഃ

അധ്യായം 108

1 [ലോമഷ]

ഭഗീരഥവചഃ ശ്രുത്വാ പ്രിയാർഥം ച ദിവൗകസാം
 ഏവം അസ്ത്വ് ഇതി രാജാനം ഭഗവാൻ പ്രത്യഭാഷത
 2 ധാരയിഷ്യേ മഹാബാഹോ ഗഗണാത് പ്രച്യുതാം ശിവാം
 ദിവ്യാം ദേവ നദീം പുണ്യാം ത്വക്ത്രതേ നൃപസത്തമ
 3 ഏവം ഉക്ത്വാ മഹാബാഹോ ഹിമവന്തം ഉപാഗമത്
 സംവൃതഃ പാർഷ്വദൈർ ഘോരൈർ നാനാപ്രഹരണോദ്യതൈഃ
 4 തതഃ സ്ഥിത്വാ നരശ്രേഷ്ഠം ഭഗീരഥം ഉവാച ഹ
 പ്രയാചസ്വ മഹാബാഹോ ശൈലരാജസുതാം നദീം
 പതമാനാം സരിച്ഛേഷ്യാം ധാരയിഷ്യേ ത്രിവിഷ്ടപാത്
 5 ഏതച്ഛ്രുത്വാ വചോ രാജാ ശർവേണ സമുദാഹൃതം
 പ്രയതഃ പ്രണതോ ഭൂത്വാ ഗംഗാം സമനചിന്തയത്
 6 തതഃ പുണ്യജലാ രമ്യാ രാജ്ഞാ സമനചിന്തിതാ
 ഈശാനം ച സ്ഥിതം ദൃഷ്ട്വാ ഗഗണാത് സഹസാ ച്യുതാ
 7 താം പ്രച്യുതാം തതോ ദൃഷ്ട്വാ ദേവാഃ സാർധം മഹർഷിഭിഃ
 ഗന്ധർവോരഗരക്ഷാംസി സമാജഗ്മുർ ദിദൃക്ഷയാ
 8 തതഃ പപാത ഗഗണാദ് ഗംഗാ ഹിമവതഃ സുതാ
 സമുദ്ഭൂതാ മഹാവർതാ മീനഗ്രാഹസമാകലാ
 9 താം ദധാര ഹരോ രാജൻ ഗംഗാം ഗഗണ മേഖലാം
 ലലാടദേശേ പതിതാം മാലാം മുക്താ മയീം ഇവ
 10 സാ ബഭൂവ വിസർപന്തീ ത്രിധാ രാജൻ സമുദ്രോ
 ഘേനപുഞ്ജാകല ജലാ ഹംസാനാം ഇവ പക്തയഃ
 11 ക്വ ചിദ് ആഭോഗ കടിലാ പ്രസ്തലന്തീ ക്വ ചിത് ക്വ ചിത്
 സ്വഘേന പടസംവീതാ മത്തേവ പ്രമദാവ്രജത്
 ക്വ ചിത് സാ തോയനിനദൈർ നദന്തീ നാദം ഉത്തമം
 12 ഏവം പ്രകാരാൻ സുബഹുൻ കർവന്തീ ഗഗണാച്ഛ്യുതാ
 പൃഥിവീതലം ആസാദ്യ ഭഗീരഥം അഥാബ്രവിത്
 13 ദർശയസ്വ മഹാരാജ മാർഗം കേന വ്രജാമ്യ് അഹം
 ത്വദർഥം അവതീർണാസ്മി പൃഥിവീം പൃഥിവീപതേ
 14 ഏതച്ഛ്രുത്വാ വചോ രാജാ പ്രാതിഷ്ഠത ഭഗീരഥഃ
 യത്ര താനി ശരീരാണി സാഗരാണാം മഹാത്മനാം
 പാവനാർഥം നരശ്രേഷ്ഠ പുണ്യേന സലിലേന ഹ

15 ഗംഗായാ ധാരണം കൃത്യാ ഹരോ ലോകനമസ്തുതഃ
 കൈലാസം പർവതശ്രേഷ്ഠം ജഗാമ ത്രിദശൈഃ സഹ
 16 സമുദ്രം ച സമാസാദ്യ ഗംഗയാ സഹിതോ നൃപഃ
 പുരയാം ആസ വേഗേന സമുദ്രം വരണാലയം
 17 ദുഹിതൃത്യേ ച നൃപതിർ ഗംഗാം സമനുകൽപയത്
 പിതൃണാം ചോദകം യത്ര ദദൗ പൂർണമനോ രഥഃ
 18 ഏതത് തേ സർവം ആഖ്യാതം ഗംഗാ ത്രിപഥ ഗാ യഥാ
 പുരണാർഥം സമുദ്രസ്യ പൃഥിവീം അവതാരിതാ
 19 സമുദ്രസ് ച യഥാ പീതഃ കാരണാർഥേ മഹാത്മനാ
 വാതാപിശ് ച യഥാ നീതഃ ക്ഷയം സ ബ്രഹ്മ ഹാ പ്രഭോ
 അഗന്യേന മഹാരാജ യൻ മാം ത്വം പരിപുച്ഛസി

അധ്യായം 109

1 [വി]

തതഃ പ്രയാതഃ കൗന്തേയഃ ക്രമേണ ഭരതർഷഭ
 നന്ദാം അപരനന്ദാം ച നദ്യൗ പാപഭയാപഹേ
 2 സ പർവതം സമാസാദ്യ ഹേമകൂടം അനാമയം
 അചിന്ത്യാൻ അദ്ഭുതാൻ ഭാവാൻ ദദർശ സുബഹുൻ നൃപഃ
 3 വാചോ യത്രാഭവൻ മോഘാ ഉപലാഗ് ച സഹസ്രശഃ
 നാശക്ലവംസ് തം ആരോഘ്യം വിഷണ്ണമനസോ ജനാഃ
 4 വായുർ നിത്യം വവൗ യത്ര നിത്യം ദേവഗ് ച വർഷതി
 സായന്ത്രാതഗ് ച ഭഗവാൻ ദൃശ്യതേ ഹവ്യവാഹനഃ
 5 ഏവം ബഹുവിധാൻ ഭാവാൻ അദ്ഭുതാൻ വീക്ഷ്യ പാണ്ഡവഃ
 ലോമശം പുനർ ഏവ സു പര്യപുച്ഛത് തദ് അദ്ഭുതം

6 [ലോമഷ]

യഥാ ശ്രുതം ഇദം പൂർവം അസ്താദിർ അരികർശന
 തദ് ഏകാഗ്രമനാ രാജൻ നിബോധ ഗദതോ മമ
 7 അസ്തിന് ജ്വലഭക്തേ fഭൂദ് ജ്വലഭോ നാമ താപസഃ
 അനേകശതവർഷായുസ് തപോ വീ കോപനോ ദൃശം
 8 സ വൈ സംഭാഷ്യമാണോ fന്യൈഃ കോപാദ് ഗിരിം ഉവാച ഹ
 യ ഇഹ വ്യാഹരേത് കഗ് ചിദ് ഉപലാൻ ഉന്ത്യജേസ് തദാ
 9 വാതം ചാഹുയ മാ ശബ്ദം ഇത്യ് ഉവാച സ താപസഃ
 വ്യാഹരംഗ് ചൈവ പുരുഷോ മേഘേന വിനിവാര്യതേ
 10 ഏവം ഏതാനി കർമാണി രാജംസ് തേന മഹർഷിണാ
 കൃതാനി കാനി ചിത് കോപാത് പ്രതിസിദ്ധാനി കാനി ചിത്
 11 നന്ദാം അഭിഗതാൻ ദേവാൻ പുരാ രാജന് ഇതി ശ്രുതിഃ
 അന്യപദ്യന്ത സഹസാ പുരുഷാ ദേവ ദർശിനഃ
 12 തേ ദർശനം അനിച്ഛന്തോ ദേവാഃ ശക്രപുരോഗമാഃ
 ദുർഗം ചക്രൂർ ഇമം ദേശം ഗിരിപ്രത്യുഹ രൂപകം
 13 തദാ പ്രഭൃതി കൗന്തേയ നരാ ഗിരിം ഇമം സദാ
 നാശക്ലവൻ അഭിദൃഷ്ടും കൃത ഏവാധിരോഹിതും
 14 നാതപ്ത തപസാ ശക്യോ ദൃഷ്ടും ഏഷ മഹാഗിരിഃ
 ആരോഘ്യം വാപി കൗന്തേയ തസ്മാൻ നിയതവാഗ് ഭവ
 15 ഇഹ ദേവാഃ സദാ സർവേ യജ്ഞാൻ ആജഹൂർ ഉത്തമാൻ
 തേഷാം ഏതാനി ലിംഗാനി ദൃശ്യന്തേ fദ്യാപി ഭാരത

16 കശാകാരേവ ദൂർവേയം സംസ്തീർണേവ ച ഭൂർ ഇയം
 യുപപ്രകാരാ ബഹവോ വൃക്ഷാശ് ചേമേ വിശാം പതേ
 17 ദേവാശ് ച ജൃഷയശ് ചൈവ വസന്ത്യ് അദ്യാപി ഭാരത
 തേഷാം സായം തഥാ പ്രാതർ ദൃശ്യതേ ഹവ്യവാഹനഃ
 18 ഇഹാപ്സതാനാം കൗന്തേയ സദ്യഃ പാപ്ഥാ വിഹന്യതേ
 കരുശ്രേഷ്ഠാഭിഷേകം വൈ തസ്മാത് കരു സഹാനജഃ
 19 തതോ നന്ദാപ്സതാംഗസ് ത്വം കൗശികീം അഭിയാസ്യസി
 വിശ്വാ മിത്രേണ യത്രോഗ്രം തപസ് തപ്തം അനുത്തമം
 20 തതസ് തത്ര സമാപ്സത്യ ഗാത്രാണി സഗണോ നൃപഃ
 ജഗാമ കൗശികീം പുണ്യാം രമ്യാം ശിവജലാം നദീം

അധ്യായം 110

1 [ലോമഷ]

ഏഷാ ദേവ നദീ പുണ്യാ കൗശികീ ഭരതർഷഭേ
 വിശ്വാ മിത്രാശ്രമോ രമ്യോ ഏഷ ചാത്ര പ്രകാശതേ
 2 ആശ്രമം ചൈവ പുണ്യാഖ്യഃ കാശ്യപസ്യ മഹാത്മനഃ
 ഋശ്യ ശൃംഗഃ സുതോ യസ്യ തപോ വീ സംയതേന്ദ്രിയഃ
 3 തപസോ യഃ പ്രഭാവേന വർഷയാം ആസ വാസവം
 അനാവൃഷ്ട്യാം ഭയാദ് യസ്യ വവർഷ ബലവൃത്ര ഹാ
 4 മൃഗ്യാം ജാതഃ സ തേജോ വീ കാശ്യപസ്യ സുതഃ പ്രഭുഃ
 വിഷയേ ലോമ പാദസ്യ യശ് ചകാരാദ്ഭൂതം മഹത്
 5 നിവർതിതേഷു സന്യേഷു യസ്സൈസ്ത ശാന്താം ദദൗ നൃപഃ
 ലോമ പാദോ ദുഹിതരം സാവിത്രിം സവിതാ യഥാ
 6 [യ]

ഋശ്യ ശൃംഗഃ കഥം മൃഗ്യാം ഉത്പന്നഃ കാശ്യപാത്മ ജഃ
 വിരുദ്ധേ യോനിസംസർഗേ കഥം ച തപസാ യുതഃ
 7 കിമർഥം ച ഭയാച് ഛക്രസ്മി തസ്യ ബാലസ്യ ധീമതഃ
 അനാവൃഷ്ട്യാം പ്രവൃത്തായാം വവർഷ ബലവൃത്ര ഹാ
 8 കഥംരൂപാ ച ശാന്താഭൂദ് രാജപുത്രി യതവ്രതാ
 ലോഭയാം ആസ യാ ചേതോ മൃഗഭൂതസ്യ തസ്യ വൈ
 9 ലോമ പാദശ് ച രാജർഷിർ യദാശ്രൂയത ധാർമികഃ
 കഥം വൈ വിഷയേ തസ്യ നാവർഷത് പാകശാസനഃ
 10 ഏതൻ മേ ഭഗവൻ സർവം വിസ്തരേണ യഥാത്ഥം
 വജ്രം അർഹസി ശുശ്രൂഷോർ ഋശ്യശൃംഗസ്യ ചേഷ്ടിതം
 11 [ത്രി]

വിഭാണകസ്യ ബ്രഹ്മർഷേസ് തപസാ ഭാവിതാത്മനഃ
 അമോഘവീര്യസ്യ സതഃ പ്രജാപതിസമദ്യതേഃ
 12 ശൃണു പുത്രോ യഥാ ജാത ഋശ്യ ശൃംഗഃ പ്രതാപവാൻ
 മഹാഹ്രദേ മഹാതേജാ ബാലഃ സ്ഥവീര സംമതഃ
 13 മഹാഹ്രദം സമാസാദ്യ കാശ്യപസ് തപസി സ്ഥിതഃ
 ദീർഘകാലം പരിശ്രാന്ത ഋശിർ ദേവർഷിസംമതഃ
 14 തസ്യ രേതഃ പ്രചസ്തന്ദ ദൃഷ്ട്യാപ്സരസം ഉർവശീം
 അപ്സപസ്യുശതോ രാജൻ മൃഗീ തച് ചാപിബത് തദാ
 15 സഹ തോയേന തൃഷിതാ സാ ഗർഭിണ്യ അഭവൻ നൃപ

അമോഘത്വാദ് വിധേയം ചൈവ ഭാവി ത്വാദ് ദൈവനിർമ്മിതാത്
 16 തസ്യോം മൃഗ്യാം സമഭവത് തസ്യ പുത്രോ മഹാൻ ഋഷിഃ
 ഋശ്യ ശൃംഗസ് തപോനിത്യോ വന ഏവ വ്യവർധത
 17 തസ്യർശ്യ ശൃംഗം ശിരസി രാജൻ ആസിൻ മഹാത്മനഃ
 തേനർശ്യ ശൃംഗ ഇത്യ ഏവം തദാ സ പ്രഥിതോ ഭവേത്
 18 ന തേന ദൃഷ്ടപൂർവോ ഭന്യഃ പിതൂർ അന്യത്ര മാനുഷഃ
 തസ്മാത് തസ്യ മനോ നിത്യം ബ്രഹ്മചര്യേ ഭവൻ നൃപ
 19 ഏതസ്മിൻ ഏവ കാലേ തു സഖാ ദശരഥസ്യ വൈ
 ലോമ പാദ ഇതി ഖ്യാതോ അംഗാനാം ഈശ്വരോ ഭവേത്
 20 തേന കാമഃ കൃതോ മീഥ്യാ ബ്രാഹ്മണേഭ്യ ഇതി ശ്രുതിഃ
 സ ബ്രാഹ്മണൈഃ പരിത്യക്തസ് തദാ വൈ ജഗതീപതിഃ
 21 പുരോഹിതാപചാരാച് ച തസ്യ രാജേണാ യദുച്ഛയാ
 ന വവർഷ സഹസ്രാക്ഷസ് തതോ ഭവീഡ്യന്ത വൈ പ്രജാഃ
 22 സ ബ്രാഹ്മണാൻ പര്യപ്ലച്ഛത് തപോ യുക്താൻ മനീഷിനഃ
 പ്രവർഷണേ സുരേന്ദ്രസ്യ സമർഥാൻ പൃഥിവിപതിഃ
 23 കഥം പ്രവർഷേത് പർജന്യ ഉപായഃ പരിദ്രശ്യതാം
 തം ഊച്യശ് ചോദിതാസ് തേന സ്വമതാനി മനീഷിനഃ
 24 തത്ര ത്വ ഏകോ മുനിവരസ് തം രാജാനം ഉവാച ഹ
 കപിതാസ് തവ രാജേന്ദ്ര ബ്രാഹ്മണാ നിസ്കൃതിം ചര
 25 ഋശ്യ ശൃംഗം മുനിസുതം ആനയസ്വ ച പാർഥിവ
 വാനേയം അനഭിജ്ഞം ച നാരീണാം ആർജവേ രതം
 26 സ ചേദ് അവതരേദ് രാജൻ വിഷയം തേ മഹാതപാഃ
 സദ്യഃ പ്രവർഷേത് പർജന്യ ഇതി മേ നാത്ര സംശയഃ
 27 ഏതച് ശ്രുത്വാ വചോ രാജൻ കൃത്യാ നിസ്കൃതിം ആത്മനഃ
 സ ഗത്യാ പുനർ ആഗച്ഛത് പ്രസന്നേഷു ദ്വിജാതിഷു
 രാജാനം ആഗതം ദൃഷ്ട്വാ പ്രതിസഞ്ജഗൃഹഃ പ്രജാഃ
 28 തതോ ഭംഗപതിർ ആഹുയ സചിവാൻ മന്ത്രകോവിദാൻ
 ഋശ്യ ശൃംഗാഗമേ യത്തം അകരോൻ മന്ത്രനിശ്ചയേ
 29 സോ ഭ്യഗച്ഛദ് ഉപായം തു തൈർ അമാത്യൈഃ സഹാച്യുതഃ
 ശാസ്ത്രജ്ഞൈർ അലം അർഥജ്ഞൈർ നിത്യം ച പരിനിഷ്ഠിതൈഃ
 30 തത ആനായയാം ആസ വാര മുഖ്യാ മഹീപതിഃ
 വൈശ്യാഃ സർവത്ര നിഷ്ണാതാസ് താ ഉവാച സ പാർഥിവഃ
 31 ഋശ്യ ശൃംഗം ഋഷേഃ പുത്രം ആനയധ്വം ഉപായതഃ

ലോഭയിത്യാഭിവിശ്വാസ്യ വിഷയം മമ ശോഭനാഃ
 32 താ രാജഭയഭീതാശ് ച ശാപഭീതാശ് ച യോഷിതഃ
 അശക്യാം ഊച്ചുസ് തത് കാര്യം വി വർണാ ഗതചേതസഃ
 33 തത്ര ത്വ ഏകാ ജരദ് യോഷാ രാജാനം ഇദം അബ്രവീത്
 പ്രയതിഷ്യേ മഹാരാജ തം ആനേതും തപോധനം
 34 അഭിപ്രേതാംസ് തു മേ കാമാൻ സമനുജ്ഞാതും അർഹസി
 തതഃ ശക്ഷ്യേ ലോഭയിതും ഋഗ്യ ശൃംഗം ഋഷേഃ സുതം
 35 തസ്യഃ സർവം അഭിപ്രായം അന്വജാനാത് സ പാർഥിവഃ
 ധനം ച പ്രദദൗ ഭൂരി രത്നാനി വിവിധാനി ച
 36 തതോ രൂപേണ സമ്പന്നാ വയസാ ച മഹീപതേ
 സ്ത്രീയ ആദായ കാശ് ചിത് സാ ജഗാമ വനം അഞ്ജസാ

അധ്യായം 111

1 [ലോമഷ]

സാ ഇ നാവ്യാശ്രമം ചക്രേ രാജകാര്യാർഥ സിദ്ധയേ
 സന്ദേശാച് ചൈവ നൃപതേഃ സ്വബുദ്ധ്യാ ചൈവ ഭാരത
 2 നാനാപുഷ്പഫലൈർ വൃക്ഷൈഃ കൃത്രിമൈർ ഉപശോഭിതം
 നാനാഗുൽമലതോപൈതൈഃ സ്വാദു കാമഫലപ്രദൈഃ
 3 അതീവ രമണീയം തദ് അതീവ ച മനോഹരം
 ചക്രേ നാവ്യാശ്രമം രമ്യം അദ്ഭുതോപമദർശനം
 4 തതോ നിബധ്യ താം നാവം അദൃശേ കാശ്യപാശ്രമാത്
 ചാരയാം ആസ പുരുഷൈർ വിഹാരം തസ്യ വൈ മൂനേഃ
 5 തതോ ദുഹിതരം വേശ്യാ സമാധായേതി കൃത്യതാം
 ദൃഷ്ട്വാന്തരം കാശ്യപസ്യ പ്രാഹിണോദ് ബുദ്ധിസംമതാം
 6 സാ തത്ര ഗത്വാ കശലാ തപോനിത്യസ്യ സംനിയൗ
 ആശ്രമം തം സമാസാദ്യ ദദർശ തം ജഷ്ടഃ സുതം

7 [വേഷ്യ]

കച് ചിൻ മൂനേ കശലം താപസാനാം; കച് ചിച് ച വോ മൂലഫലം പ്രഭൃതം
 കച് ചിദ് ഭവാൻ രമതേ ചാശ്രമേ fസ്തിംസ; ത്വാം വൈ ദൃഷ്ട്വം സാന്വൃതം
 ആഗതോ fസ്തി

8 കച് ചിത് തപോ വർധതേ താപസാനാം; പിതാ ച തേ കച് ചിദ് അഹീന തേജഃ

കച് ചിത് ത്വയാ പ്രിയതേ ചൈവ വിപ്ര; കച് ചിത് സ്വാധ്യായഃ ക്രിയത ഋശ്യ ശൃംഗ

9 [ർ]

ഋഭോ ഭവാൻ ജ്യോതിർ ഇവ പ്രകാശതേ; മന്യേ ചാഹം ത്വാം അഭിവാദനീയം
 പാദ്യം വൈ തേ സന്വദാസ്യാമി കാമാദ്; യഥാ ധർമം ഫലമൂലാനി ചൈവ

10 കൗശ്യാം ബുദ്ധ്യാം ആസ്ത്വ യഥോപജോഷം; കൃഷ്ണാജീനേനാവൃതായാം സുഖായാം

ക ചാശ്രമസ് തവ കിംനാമ ചേദം; വ്രതം ബ്രഹ്മംഗ് ചരസി ഹി ദേവ വത് ത്വാം

11 [വേഷ്യ]

മമാശ്രമഃ കാശ്യപ പുത്ര രമ്യസ്; ത്രിയോജനം ശൈലം ഇമം പരേണ
 തത്ര സ്വധർമ്മോ fനഭിവാന്ദം നോ; ന ചോദകം പാദ്യം ഉപസൃശാമഃ

12 [ർ]

ഫലാനി പക്വാനി ദദാനി തേ fഹം; ഭല്ലാതകാന്യ് ആമലകാനി ചൈവ

പര്യവേഷണിംഗദ ധന്വനാനി; പ്രിയലാനാം കാമകാരം കരേഷ്യ

13 [ൽ]

സാ താനി സർവ്വാനി വിസർജ്ജയിത്വാ; ഭക്ഷാൻ മഹാർഹാൻ പ്രദദൗ തതോ
fസൈ

താന്യ് ജഗ്യ ശൃംഗസ്യ മഹാരസാനി; ഭൃശം സുരൂപാണി രൂചിം ദദുർ ഹി

14 ദദൗ ച മാല്യാനി സുഗന്ധവന്തി; ചിത്രാണി വാസാംസി ച ഭാനമന്തി

പാനാനി ചാഗ്ര്യാണി തതോ മുമോദ; ചിക്രീഡ ചൈവ പ്രജഹാസ ചൈവ

15 സാ കന്ദുകേനാരമതാസ്യ മുലേ; വിഭജ്യമാനാ ഫലിതാ ലതേവ

ഗാത്രൈശ് ച ഗാത്രാണി നിഷേവമാണാ; സമാശ്ലിഷ്ട് ചാസക്ത് ജഗ്യ ശൃംഗം

16 സർജാൻ അശോകാംസ് തിലകാംസ് ച വൃക്ഷാൻ; പ്രപുഷ്ടിതാൻ അവനാമ്യാ
വജ്യേ

വിലജ്ജമാനേവ മദാഭിഭൂതാ; പ്രലോഭയാം ആസ സുതം മഹർഷേഃ

17 അമർശ്യ ശൃംഗം വിക്രതം സമീക്ഷ്യ; പുനഃ പുനഃ പീഡ്യ ച കായം അസ്യ
അവേക്ഷമാണാ ശനകിർ ജഗാമ; കൃത്യാഗ്നിഹോത്രസ്യ തദാപദേശം

18 തസ്യാം ഗതായാം മദനേന മത്തോ; വി ചേതനശ് ചാഭവദ് ജഗ്യ ശൃംഗഃ

താം ഏവ ഭാവേന ഗതേന ശൂന്യോ; വിനിഃശ്വസന് ആർതരൂപോ ബഭ്രവ

19 തതോ മുഹൂർതാദ് ധരി പിംഗലാക്ഷഃ; പ്രവേഷിതോ രോമഭിരാ നഖാഗ്രാത്

ന്വായ്യായവാൻ വൃത്തസമാധി യുക്തോ; വിഭാണുകഃ കാശ്യപഃ പ്രാദുരാസീത്

20 സോ fപശ്യദ് ആസീനം ഉപേത്യ പുത്രം; ധ്യായന്തം ഏകം വിപരീതചിത്തം

വിനിഃശ്വസന്തം മുഹൂർ ഉൗർധ്വദൃഷ്ടിം; വിഭാണുകഃ പുത്രം ഉവാച ദീനം

21 ന കൽപ്യന്തേ സമിധഃ കിം ന താത; കച് ചിദ് ധൃതം ചാഗ്നിഹോത്രം
ത്വയാദ്യ

സുനിർനിക്തം സ്രൂക് സ്രൂവം ഹോമധേനുഃ; കച് ചിത് സ വത്സാ ച കൃതാ
ത്വയാദ്യ

22 ന വൈ യഥാപൂർവ്വം ഇവാസി പുത്രഃ; ചിന്താപരശ് ചാസി വി ചേതനശ് ച

ദീനോ fതി മാത്രം ത്വം ഇഹാദ്യ കിം ന; പൃച്ഛാമി ത്വാം ക ഇഹാദ്യാഗതോ fഭൂത്

അധ്യായം 112

1 [ർ]

ഇഹാഗതോ ജടിലോ ബ്രഹ്മ ചാരീ; ന വൈ ഹ്രസ്വോ നാതിദീർഘോ മനോ വി സുവർണവർണഃ കമലായതാക്ഷഃ; സുതഃ സുരാണാം ഇവ ശോഭമാനഃ

2 സമൃദ്ധരൂപഃ സവിതേവ ദീപ്തഃ; സുശുക്ലകൃഷ്ണാക്ഷ തരശ് ചകോരൈഃ നീലഃ പ്രസന്നാശ് ച ജടാഃ സുഗന്ധാഃ; ഹിരണ്യരജ്ജു ഗ്രഥിതഃ സുദീർഘഃ

3 ആധാര രൂപാ പുനർ അസ്യ കണ്ഠേ; വിഭ്രാജതേ വിദ്യുദ് ഇവാന്തരിക്ഷേ ദ്വൗ ചാസ്യ പിണ്ഡാവ് അധരേണ കണ്ഠഃ; അജാതരോമൗ സുമനോഹരൗ ച

4 വിലഗ്മധ്യശ് ച സ നാഭിദേശേ; കതിശ് ച തസ്യാതികൃത പ്രമാണാ അമാസ്യ ചീരാന്തർ ഇതാ പ്രഭാതി; ഹിരൻ മയീ മേഖലാ മേ യഥേയം

5 അന്യച് ച തസ്യാദ്ഭൂത ദർശനീയഃ; വികുജിതം പാദയോഃ സമ്പ്രഭാതി പാണ്യോശ് ച തദ്വത് സ്വന്വൻ നിബദ്ധൗ; കലാപകാവ് അക്ഷമാലാ യഥേയം

6 വിചേഷ്ടമാനസ്യ ച തസ്യ താനി; കൂജന്തി ഹംസാ സരസീവ മത്തഃ ചീരാണി തസ്യാദ്ഭൂത ദർശനാനി; നേമാനി തദ്വൻ മമ രൂപവന്തി

7 വക്ത്രം ച തസ്യാദ്ഭൂത ദർശനീയഃ; പ്രവ്യാഹൃതം ഘോദയതീവ ചേതഃ പുംസ്തോകിലസ്വേവ ച തസ്യ വാണീ; താം ശൃണുതോ മേ വ്യഥിതോ ിന്തരാ

8 യഥാ വനം മായവ മാസി മധ്യേ; സമീരിതം ശ്വസനേനാഭിവാതി തഥാ സ വാത്യ് ഉത്തമപുണ്യഗന്ധീ; നിഷേവ്യമാണഃ പവനേന താത

9 സുസംയതാശ് ചാപി ജടാ വിഭക്താഃ ദ്വൈധീ കൃതാ ഭാന്തി സമാ ലലാഭേ കർണൗ ച ചിരൈരർ ഇവ ചക്രവാലൈഃ; സമാവൃതൗ തസ്യ സുരൂപവദ്ഭിഃ

10 തഥാ ഫലം വൃത്തം അഥോ വി ചിത്രം; സമാഹനത് പാണിനാ ദക്ഷിണേന തദ് ഭൂമീം ആസാദ്യ പുനഃ പുനശ് ച; സമൃത്പതത്യ് അദ്ഭൂതരൂപം ഉച്ഛൈഃ

11 തച് ചാപി ഹത്യാ പരിവർതതേ ിസൗ; വാതേരിതോ വൃക്ഷ ഇവാവഘൃർണഃ തം പ്രേക്ഷ്യ മേ പുത്രം ഇവാമരാണാം; പ്രീതിഃ പരാ താത രതിശ് ച ജാതാ

12 സ മേ സമാശ്ലിഷ്യ പുനഃ ശരീരം; ജടാസു ഗൃഹ്യാദ്യവനാമ്യ വക്ത്രം വക്ത്രേണ വക്ത്രം പ്രണിധായ ശബ്ദഃ; ചകാര തൻ മേ ിജനയത് പ്രഹർഷം

13 ന ചാപി പാദ്യം ബഹുമന്യതേ ിസൗ; ഫലാനി ചേമാനി മയാഹൃതാനി ഏവം വ്രതോ ിസ്മൃതി ച മാം അവോചത്; ഫലാനി ചാന്യാനി നവാന്യ് അദാൻ മേ

14 മയോപയുക്താനി ഫലാനി താനി; നേമാനി ഇല്യാനി രസേന തേഷാം ന ചാപി തേഷാം ത്വഗ് ഇയം യഥൈഷാം; സാരാണി നൈഷാം ഇവ സന്തി തേഷാം

15 തോയാനി ചൈവതി രസാനി മഹ്യം; പ്രാദാത് സ വൈ പാതും ഉദാരരൂപഃ
 പീതൈവ യാന്യ് അഭ്യധികഃ പ്രഹർഷോ; മമാഭവദ് ഭൂശ് ചലിതേവ ചാസീത്
 16 ഇമാനി ചിത്രാണി ച ഗന്ധവന്തി; മാല്യാനി തസ്യോദ്ഗ്രമിതാനി പണ്ടഃ
 യാനി പ്രകീര്യേഹ ഗതഃ സ്വം ഏവ; സ ആശ്രമം തപസാ ദ്യോതമാനഃ
 17 ഗതേന തേനാസ്തി കൃതോ വി ചേതാ; ഗാത്രം ച മേ സമ്പരിതപ്യതീവ
 ഇച്ഛാമി തസ്യാന്തികം ആശു ഗതും; തം ചേഹ നിത്യം പരിവർതമാനം
 18 ഗച്ഛാമി തസ്യാന്തികം ഏവ താത; കാ നാമ സാ വ്രതചര്യോ ച തസ്യ
 ഇച്ഛാമ്യ് അഹം ചരിതും തേന സാർധം; യഥാ തപഃ സ ചരത്യ് ഉഗ്രകർമാ

അധ്യായം 113

1 [വിഭാങ്]

രക്ഷാസി ചൈതാനി ചരന്തി പുത്രഃ രൂപേണ തേനാദ്ഭൂത ദർശനേന
 അതുല്യരൂപാണ്യ് അതി ഘോരവന്തി; വിഘ്നം സദാ തപസസ് ചിന്തയന്തി
 2 സുരൂപരൂപാണി ച താനി താതഃ പ്രലോഭയന്തേ വിവിധൈർ ഉപായൈഃ
 സുഖാച് ച ലോകാച് ച നിപാതയന്തി; താന്യ് ഉഗ്രകർമാണി മുനീൻ വനേഷു
 3 ന താനി സേവേത മുനിർ യതാത്മാഃ; സതാം ലോകാൻ പ്രാർഥയാനഃ കഥം
 ചിത്

കൃത്യാ വിഘ്നം താപസാനാം രമന്തേ; പാപാചാരാസ് തപസസ് താന്യ് അപാപ
 4 അസജ്ജനേനാചരിതാനി പുത്രഃ; പാപാന്യ് അപേയാനി മധുനി താനി
 മാല്യാനി ചൈതാനി ന വൈ മുനീനാം; സ്മൃതാനി ചിത്രോജ്ജ്വല ഗന്ധവന്തി

5 [ലോമഷ]

രക്ഷാസി താനീതി നിവാര്യ പുത്രഃ; വിഭാണുകസ് താം മൃഗയാം ബഭ്രവ
 നാസാദയാം ആസ യദാ ത്ര്യഹേണഃ; തദാ സ പര്യാവവൃതേ ffശ്രമായ
 6 യദാ പുനഃ കാശ്യപോ വൈ ജഗാമ; ഫലാന്യ് ആഹർതും വിധിനാ ശ്രാമണേന
 തദാ പുനർ ലോഭയിതും ജഗാമ; സാ വേശ യോഷാ മുനിം ഋശ്യ ശൃംഗം
 7 ദ്ദണ്ഡ്യാവ താം ഋശ്യ ശൃംഗഃ പ്രഹൃഷ്ടഃ; സംഭാത രൂപോ ദഭ്യപതത് തദാനീം
 പ്രോവാച ചൈനാം ഭവതോ ffശ്രമായ; ഗച്ഛാവ യാവൻ ന പിതാ മമേതി
 8 തതോ രാജൻ കാശ്യപസ്യൈക പുത്രഃ; പ്രവേശ്യ യോഗേന വിമുച്യ നാവം
 പ്രലോഭയന്ത്യോ വിവിധൈർ ഉപായൈർ; ആജഗ്മർ അംഗാധിപതേഃ സമീപം
 9 സംസ്ഥാപ്യ താം ആശ്രമദർശനേ തു; സന്താരിതാം നാവം അതീവ ശുഭ്രാം
 തീരാദ് ഉപദായ തഥൈവ ചക്രേ; രാജാശ്രമം നാമ വനം വി ചിത്രം

10 അന്തഃപുരേ തം തു നിവേശ്യ രാജാ; വിഭാണുകസ്യാത്മ ജം ഏകപുത്രം
 ദദർശ ദേവം സഹസാ പ്രവിഷ്ടം; ആപൂര്യമാണം ച ജഗജ്ജലേന

11 സ ലോമ പാദഃ പരിപൂർണകാമഃ; സുതാം ദദാവ് ഋശ്യ ശൃംഗായ ശാന്താം
 ക്രോധപ്രതീകാർ കരം ച ചക്രേ; ഗോഭീസ് ച മാർഗേഷ്ഠ് അഭികർഷണം ച

12 വിഭാണുകസ്യാവൃജതഃ സ രാജാ; പശൂൻ പ്രഭ്രാന്തൻ പശുപാംഗ് ച വീരാൻ
 സമാദിശത് പുത്ര ഗൃധീ മഹർഷിർ; വിഭാണുകഃ പരിപുച്ഛേദ് യദാ വഃ

13 സ വക്ത്രവ്യഃ പ്രാഞ്ജലിഭിർ ഭവദ്ഭിഃ; പുത്രസ്യ തേ പശവഃ കർഷണം ച
 കിം തേ പ്രിയം വൈ ക്രിയതാം മഹർഷേഃ; ദാസഃ സ്മൃ സർവേ തവ വാചി
 ബദ്ധാഃ

14 അഥോപായാത് സ മുനിസ് ചണ്ഡകോപഃ; സ്വം ആശ്രമം ഫലമൂലാനി ഗൃഹ്യ
 അന്വേഷമാണസ് ച ന തത്ര പുത്രഃ; ദദർശ ചക്രോധ തതോ ദൃശം സഃ

15 തതഃ സ കോപേന വിദീര്യമാണഃ; ആശങ്കമാനോ നൃപതേർ വിധാനം
ജഗാമ ചമ്പാം പ്രദിദക്ഷമാണസ്; തം അംഗരാജം വിഷയം ച തസ്യ
16 സ വൈ ശ്രാന്തഃ ക്ഷയിതഃ കാശ്യപസ് താൻ; ഘോഷാൻ സമാസാദിതവാൻ
സമൃദ്ധാൻ
ഗോപൈശ് ച തൈർ വിധിവത് പുജ്യമാനോ; രാജേവ താം രാത്രിം ഉവാച തത്ര
17 സമ്പ്രാപ്യ സത്കാരം അതീവ തേഭ്യഃ; പ്രോവാച കസ്യ പ്രഥിതാഃ സ്ഥ
സൗമ്യാഃ
ഊച്ചർ തതസ് തേ ഭ്യേപഗമ്യ സർവേ; ധനം തവേദം വിഹിതം സുതസ്യ
18 ദേശേ തു ദേശേ തു സ പുജ്യമാനസ്; താംശ് ചൈവ ശൃണ്വൻ മധുരാൻ
പ്രലാപാൻ
പ്രശാന്തഭ്രയിഷു രജാഃ പ്രഹൃഷ്ടഃ; സമാസസാദാംഗപതിം പുരസ്ഥം
19 സമ്പൂജിതസ് തേന നരർഷഭേണ; ദദർശ പുത്രം ദിവി ദേവം യഥേന്ദ്രം
ശാന്താം സ്തേഷാം ചൈവ ദദർശ തത്ര; സൗദാമിനീം ഉച്ചരന്തിം യഥൈവ
20 ഗ്രാമാംശ് ച ഘോഷാംശ് ച സുതം ച ദൃഷ്ട്വാ; ശാന്താം ച ശാന്തോ ഭസ്യ പരഃ
സ കോപഃ
ചകാര തണ്ണൈ പരമം പ്രസാദം; വിഭാണുകോ ഭൂമിപതേർ നരേന്ദ്ര
21 സ തത്ര നിക്ഷിപ്യ സുതം മഹർഷിർ; ഉവാച സുര്യാഗ്നിസമപ്രഭാവം
ജാതേ പുത്രേ വനം ഏവാവ്രജേഥാ; രാജന്തഃ പ്രിയാണ്യ് അസ്യ സർവാണി
കൃത്വാ
22 സ തദ് വചഃ കൃതവാൻ ജഗ്യ ശൃംഗോ; യയൗ ച യത്രാസ്യ പിതാ ബഭ്രവ
ശാന്താ ചൈനം പര്യചരദ് യഥാ വത്; ഖേ രോഹിണീ സോമം ഇവാരുകുലാ
23 അരുന്ധതീ വാ സുഗോ വസിഷ്ഠഃ; ലോപാമുദ്രാ വാപി യഥാ ഹ്യ് അഗസ്ത്യാ
നലസ്യ വാ ദമയന്തി യഥാഭൂദ്; യഥാ ശചീ വജ്രധരസ്യ ചൈവ
24 നാഡായനീ ചേന്ദ്രസേനാ യഥൈവ; വശ്യാ നിത്യം മുദ്ഗലന്ത്യാജമീഡ
തഥാ ശാന്താ ജഗ്യ ശൃംഗം വനസ്ഥം; പ്രീത്യാ യുക്താ പര്യചരൻ നരേന്ദ്ര
25 തസ്യാശ്രമഃ പുണ്യ ഏഷോ വിഭാതി; മഹാഹ്രദം ശോഭയൻ പുണ്യകീർതിഃ
അത്ര സ്താതഃ കൃതകൃത്യോ വിശുദ്ധസ്; തീർഥാന്യ് അന്യാന്യ് അനുസംയാഹി
രാജൻ

അധ്യായം 114

1 [വൈ]

തതഃ പ്രയാതഃ കൗശിക്യാഃ പാണ്ഡവോ ജനമേജയ
ആനപൂർവ്വേണ സർവാണി ജഗാമായതനാന്ത്യം ഉത

2 സ സാഗരം സമാസാദ്യ ഗംഗായാഃ സംഗമേ നൃപ
നദീശതാനാം പഞ്ചാനാം മധ്യേ ചക്രേ സമാപ്തവാം

3 തതഃ സമുദ്രതീരേണ ജഗാമ വസു ധാധിപഃ
ദ്രൗണിഃ സഹിതോ വീരഃ കലിംഗാൻ പ്രതി ഭാരത

4 [ൽ]

ഏതേ കലിംഗാഃ കൗന്തേയ യത്ര വൈതരണീ നദീ
യത്രായജത ധർമ്മോ ഫപി ദേവാങ് ശരണം ഏത്യ വൈ

5 ലുഷിഭിഃ സമുപായുക്തം യജ്ഞിയം ഗിരിശോഭിതം
ഉത്തരം തീരം ഏതദ് ധി സതതം ദ്വിജ സേവിതം

6 സമേന ദേവ യാനേന പഥാ സ്വർഗം ഉപേയുസഃ
അത്ര വൈ ലുഷയോ ഫന്യേ ഫപി പുരാ ക്രതുഭിർ ഈജിരേ

7 അത്രൈവ രുദ്രോ രാജേന്ദ്ര പശൂം ആദത്തവാൻ മഖേ
രുദ്രഃ പശൂം മാനവേന്ദ്ര ഭാഗോ ഫയം ഇതി ചാബ്രവീത്

8 ഹൃതേ പശൗ തദാ ദേവാസ് തം ഊച്വർ ഭരതർഷഭ
മാ പരസ്വം അഭിദ്രോഗ്ധാ മാ ധർമാൻ സകലാൻ നശിഃ

9 തതഃ കല്യാണ രൂപാഭിർ വാഗ്ഭിസ് തേ രുദ്രം അസ്തുവൻ
ഇഷ്ട്യാ ചൈനം തർപയിത്വാ മാനയാം ചക്രിരേ തദാ

10 തതഃ സ പശൂം ഉത്സൃജ്യ ദേവ യാനേന ജഗ്നിവാൻ
അത്രാനവംശോ രുദ്രസ്യ തം നിബോധ യുധിഷ്ഠിര

11 അയാത യാമം സർവേഭ്യോ ഭാഗേഭ്യോ ഭാഗം ഉത്തമം
ദേവാഃ സങ്കൽപയാം ആസുർ ഭയാദ് രുദ്രസ്യ ശാശ്വതം

12 ഇമാം ഗാഥാം അത്ര ഗായൻ അപഃ സ്പൃശതി യോ നരഃ
ദേവ യാനസ് തസ്യ പന്ഥാഗ് ചക്ഷുഗ് ചൈവ പ്രകാശതേ

13 [വ്]

തതോ വൈതരണീം സർവേ പാണ്ഡവാ ദ്രൗപദീ തഥാ
അവതീര്യ മഹാഭാഗാ തർപയാം ചക്രിരേ പിതൃൻ

14 [യ്]

ഉപസൃശ്യൈവ ഭഗവന് അന്യാം നദ്യാം തപോധന
മാനുഷാദ് അസ്തി വിഷയാദ് അപൈതഃ പശ്യ ലോമശ

15 സർവാൽ ലോകാൻ പ്രപശ്യാമി പ്രസാദാത് തവ സുവ്രത
വൈഖാനസാനാം ജപതാം ഏഷ ശബ്ദോ മഹാത്മനാം

16 [ൽ]

ത്രീശതം വൈ സഹസ്രാണി യോജനാനാം യുധിഷ്ഠിര
യത്ര ധ്വനിം ശ്രണോഷ്യ് എന്നം തുഷ്ണീം ആസ്വ വിശാം പതേ

17 ഏതത് സ്വയം ഭൂവോ രാജൻ വനം രമ്യം പ്രകാശതേ
യത്രായജത കൗന്തേയ വിശ്വകർമാ പ്രതാപവാൻ

18 യസ്മിൻ യജ്ഞേ ഹി ഭൂർ ദത്താ കശ്യപായ മഹാത്മനേ
സ പർവത വനോദ്ദേശാ ദക്ഷിണാ വൈ സ്വയം ഭൂവാ

19 അവാസീദച് ച കൗന്തേയ ദത്തമാത്രാ മഹീ തദാ
ഉവാച ചാപി കപിതാ ലോകേശ്വരം ഇദം പ്രഭൂ

20 ന മാം മർത്യായ ഭഗവൻ കസ്യൈ ചിദ് ദാതും അർഹസി
പ്രദാനം മോഘം ഏതത് തേ യാസ്യാമ്യ് ഏഷാ രസാതലം

21 വിസിദന്തിം തു താം ദൃഷ്ട്വാ കശ്പയോ ഭഗവാൻ ജഷിഃ
പ്രസാദയാം ബഭ്രുവഥ തതോ ഭൂമിം വിശാം പതേ

22 തതഃ പ്രസന്നാ പൃഥിവീ തപസാ തസ്യ പാണ്ഡവ
പുനർ ഉന്മജ്ജ്യ സലിലാദ് വേദി രൂപാസ്ഥിതാ ബഭൗ

23 സൈഷാ പ്രകാശതേ രാജൻ വേദി സംസ്ഥാന ലക്ഷണാ
ആരുഹ്യാത്ര മഹാരാജ വീര്യവാൻ വൈ ഭവിഷ്യസി

24 അഹം ച തേ സ്വസ്തുയനം പ്രയോക്ഷ്യഃ യഥാ ത്വം എന്നാം അധിരോക്ഷ്യ
സേ ദ്യ

സ്പഷ്ടാ ഹി മർത്യേന തതഃ സമുദ്രഃ ഏഷാ വേദി പ്രവിശത്യ് ആജമീഡ

25 അഗ്നിർ മിത്രോ യോനിർ ആപോ ഫഥ ദേവ്യോഃ വിഷ്ണോ രേതസ് ത്വം
അമൃതസ്യ നാഭിഃ

ഏവം ബ്രുവൻ പാണ്ഡവ സത്യവാക്യം; വേദീം ഇമാം ത്വം തരസാധിരോഹ

26 [വ]

തതഃ കൃതസ്വസ്തുയനോ മഹാത്മാഃ യുധിഷ്ഠിരഃ സാഗരഗാം അഗച്ഛത്

കൃത്വാ ച തച്ഛാസനം അസ്യ സർവം; മഹേന്ദ്രം ആസാദ്യ നിശാം ഉവാസ

അധ്യായം 115

1 [വ്]

സ തത്ര താം ഉഷിത്വൈകാം രജനീം പൃഥിവീപതിഃ
 താപസാനാം പരം ചക്രേ സത്കാരം ഭ്രാന്തുഭിഃ സഹ
 2 ലോമശൽ ചാസ്യ താൻ സർവ്വൻ ആചഖ്യൗ തത്ര താപസാൻ
 ദൃശ്ൻ അംഗിരസശ് ചൈവ വാസിഷ്ഠാൻ അഥ കാശ്യപാൻ
 3 താൻ സമേത്യ സ രാജർഷീർ അഭിവാദ്യ കൃതാഞ്ജലിഃ
 രാമസ്യാനുചരം വീരം അപ്സച്ഛദ് അകൃതവ്രണം
 4 കദാ ന രാമോ ഭഗ വാൻസ് താപസാൻ ദർശയിഷ്യതി
 തേനൈവാഹം പ്രസംഗേന ദ്രഷ്ടും ഇച്ഛാമി ഭാർഗവം
 5 [അക്]

ആയാൻ ഏവാസി വിദിതോ രാമസ്യ വിദിതാത്മനഃ
 പ്രീതിസ് ത്വയി ച രാമസ്യ ക്ഷിപ്രം ത്യാം ദർശയിഷ്യതി
 6 ചതുർദശീം അഷ്ടമീം ച രാമം പശ്യന്തി താപസാഃ
 അസ്യാം രാത്ര്യാം വ്യതീതായാം ഭവിത്രീ ച ചതുർദശീ
 7 [യ്]

ഭവാൻ അനുഗതോ വീരം ജാമദഗ്ന്യം മഹാബലം
 പ്രത്യക്ഷദർശീ സർവസ്യ പൂർവവൃത്തസ്യ കർമ്മണാഃ
 8 സ ഭവാൻ കഥയത് ഏതദ് യഥാ രാമേണ നിർജിതാഃ
 ആഹവേ ക്ഷത്രീയാഃ സർവേ കഥം കേന ച ഹേതുനാ
 9 [അക്]

കന്യകണ്ഠേ മഹാൻ ആസീത് പാർഥിവഃ സുമഹാബലഃ
 ഗാധീതി വിശ്രുതോ ലോകേ വനവാസം ജഗാമ സഃ
 10 വനേ തു തസ്യ വസതഃ കന്യാ ജജ്ഞേ ിപ്ലരഃ സമാ
 ഋചീകോ ഭാർഗവസ് താം ച വരയാം ആസ ഭാരത
 11 തം ഉവാച തതോ രാജാ ബ്രാഹ്മണം സംശിതവ്രതം
 ഉചിതം നഃ കലേ കിം ചിത് പൂർവൈർ യത് സമ്പ്രവർതിതം
 12 ഏകതഃ ശ്യാമ കർണാനാം പാണ്ഡുരാണാം തരോ വിനാം
 സഹസ്രം വാജിനാം ശുൽകം ഇതി വിദ്ധി ദ്വിജോത്തമ
 13 ന ചാപി ഭഗവാൻ വാച്യോ ദീയതാം ഇതി ഭാർഗവ
 ദേയാ മേ ദുഹിതാ ചേയം ത്വദ്വിധായ മഹാത്മനേ

14 [ർച്]

ഏകതഃ ശ്യാമ കർണാനാം പാണ്ഡുരാണാം തരോ വിനാം

ദാസ്യമ്യ് അശ്വസഹസ്രം തേ മമ ഭാര്യാ സുതാസ്തു തേ

15 [അകീ]

സ തഥേതി പ്രതിജ്ഞായ രാജൻ വരണം അബ്രവീത്
ഏകതഃ ശ്യാമ കർണാനാം പാണ്ഡുരാണാം തരോ വിനാം
സഹസ്രം വാജിനാം ഏകം ശൂൽകാർഥം മേ പ്രദീയതാം

16 തസ്മൈ പ്രാദാത് സഹസ്രം വൈ വാജിനാം വരണസ് തദാ
തദ് അശ്വതീർഥം വിഖ്യാതം ഉത്ഥിതാ യത്ര തേ ഹയാഃ

17 ഗംഗായാം കന്യകണ്ഠേ വൈ ദദൗ സത്യവതിം തദാ
തതോ ഗാധിഃ സുതാം തസ്മൈ ജന്യാശ് ചാസൻ സുരാസ് തദാ
ലബ്ധ്വാ ഹയസഹസ്രം തു താംശ് ച ദൃഷ്ട്വാ ദിവൗകസഃ

18 ധർമ്മേണ ലബ്ധ്വാ താം ഭാര്യാം ഋഷികോ ദ്വിജസത്തമഃ
യഥാകാമം യഥാജോഷം തയാ രേമേ സുമധ്യയാ

19 തം വിവാഹേ കൃതേ രാജൻ സഭാര്യം അവലോകകഃ
ആജഗാമ ഭൃഗുശ്രേഷ്ഠഃ പുത്രം ദൃഷ്ട്വാ നനന്ദ ച

20 ഭാര്യാ പതി തം ആസീനം ഗുരും സുരഗണാർചിതം
അർചിത്വാ പര്യപാസീനു പ്രാഞ്ജലീതസ്ഥതുസ് തദാ

21 തതഃ സ്തേഷാം സ ഭഗവാൻ പ്രഹൃഷ്ടോ ഭൃഗുർ അബ്രവീത്
വരം വൃണീഷ്യ സഭഗേ ദാതാ ഹ്യ് അസ്തി തവേപ്ലിതം

22 സാ വൈ പ്രസാദയാം ആസ തം ഗുരും പുത്രകാരണാത്
ആത്മനശ് ചൈവ മാതുശ് ച പ്രസാദം ച ചകാര സഃ

23 [ഭൃ]

ഋതൗ ത്വം ചൈവ മാതാ ച സ്നാതേ പുംസവനായ വൈ
ആലിംഗേതാം പൃഥഗ് വൃക്ഷൗ സാശ്വതഥം ത്വം ഉദുംബരം

24 ആലിംഗനേ തു തേ രാജംശ് ചക്രതുഃ സ്തു വിപര്യയം
കദാ ചിദ് ഭൃഗുർ ആഗച്ഛത് തം ച വേദ വിപര്യയം

25 അഥോവാച മഹാതേജോ ഭൃഗുഃ സത്യവതിം സ്തേഷാം
ബ്രാഹ്മണഃ ക്ഷത്രവൃത്തിർ വൈ തവ പുത്രോ ഭവിഷ്യതി

26 ക്ഷത്രിയോ ബ്രാഹ്മണാചാരോ മാതുസ് തവ സുതോ മഹാൻ
ഭവിഷ്യതി മഹാവീര്യഃ സാധുനാം മാർഗം ആസ്ഥിതഃ

27 തതഃ പ്രസാദയാം ആസ ശ്യാശൂരം സാ പുനഃ പുനഃ

ന മേ പുത്രോ ഭവേദ് ഹൗദൃക് കാമം പൗത്രോ ഭവേദ് ഇതി

28 ഏവം അസ്ത് ഇതി സാ തേന പാണ്ഡവ പ്രതിനന്ദിതാ
ജമദഗ്നിം തതഃ പുത്രം സാ ജജ്ഞേ കാല ആഗതേ

തേജസാ വർചസാ വൈച യുക്തം ഭാർഗവനന്ദനം
29 സ വർധമാനസ് തേജോ വി വേദസ്യാധ്യയനേന വൈ
ബഹുൻ പ്രഷിൻ മഹാതേജാഃ പാണ്ഡവേയാത്യവർതത
30 തം തു കൃത്യോ ധനുർവേദഃ പ്രത്യഭാദ് ഭരതർഷഭ
ചതുർവിധാനി ചാസ്ത്രാണി ഭാഃ കരോപമ വർചസം

അധ്യായം 116

1 [അക]

സ വേദാധ്യയനേ യുഷേതാ ജമദഗ്നിർ മഹാതപഃ
 തപസ് തേപേ തതോ ദേവാൻ നിയമാദ് വശം ആനയത്
 2 സ പ്രസേനജിതം രാജന് അധിഗമ്യ നരാധിപം
 രേണകാം വരയാം ആസ സ ച തസ്മൈ ദദൗ നൃപഃ
 3 രേണകാം ത്വ് അഥ സമ്പ്രാപ്യ ഭാര്യാം ഭാർഗവനന്ദനഃ
 ആശ്രമസ്ഥസ് തയാ സാർധം തപസ് തേപേ ിനകൃലയാ
 4 തസ്യഃ കമാരാശ് ചത്വാരോ ജജ്ഞിരേ രാമ പഞ്ചമാഃ
 സർവേഷാം അജഘന്യസ് തു രാമ ആസീജ് ജഘന്യജഃ
 5 ഫലാഹാരേഷു സർവേഷു ഗതേഷ് അഥ സുതേഷു വൈ
 രേണകാ സ്താതും അഗമത് കദാ ചിൻ നിയതവ്രതാ
 6 സാ തു ചിത്രരഥം നാമ മാർത്തികാവതകം നൃപം
 ദദർശ രേണകാ രാജന് ആഗച്ഛന്തി യദൃച്ഛയാ
 7 ക്രീഡന്തം സലിലേ ദൃഷ്ട്വാ സഭാര്യം പദ്മമാലിനം
 ജ്വലിമന്തം തതസ് തസ്യ സ്പഹയാം ആസ രേണകാ
 8 വ്യഭിചാരാത് തു സാ തസ്മാത് ക്ലിന്നാംഭസി വി ചേതനാ
 പ്രവിവേശാശ്രമം ത്രസ്താ താം വൈ ഭർതാനൃബുധൃത
 9 സ താം ദൃഷ്ട്വാ ച്യുതാം ധൈര്യാദ് ബ്രാഹ്മ്യം ലക്ഷ്മ്യം വിവർജിതാം
 ധിക് ശബ്ദേന മഹാതേജാ ഗർഹയാം ആസ വീര്യവാൻ
 10 തതോ ജ്യേഷ്ഠോ ജാമദഗ്ന്യോ തമണ്യാൻ നാമ നാമ തഃ
 ആജഗാമ സുഷേണശ് ച വസൂർ വിശാവസുസ് തഥാ
 11 താൻ ആനുപൂർവ്യാദ് ഭഗവാൻ വധേ മാതുർ അചോദയത്
 ന ച തേ ജാതസംമോഹഃ കിം ചിദ് ഉച്ചൂർ വി ചേതസഃ
 12 തതഃ ശശാപ താൻ കോപാത് തേ ശസ്താം ചേതനാം ജഹുഃ
 മൃഗപക്ഷിസ ധർമാണഃ ക്ഷിപ്രം ആസന്ത് ജഡോപമാഃ
 13 തതോ രാമോ ിഭ്യഗാത് പശ്ചാദ് ആശ്രമം പരവീര ഹാ
 തം ഉവാച മഹാമന്യൂർ ജമദഗ്നിർ മഹാതപഃ
 14 ജഹീമാം മാതരം പാപാം മാ ച പുത്ര വ്യഥാം കൃഥഃ
 തത ആദായ പരശ്രൂം രാമോ മാതുഃ ശിരോ ിഹരത്
 15 തതസ് തസ്യ മഹാരാജ ജമദഗ്നേർ മഹാത്മനഃ
 കോപോ അഗച്ഛത് സഹസാ പ്രസന്നശ് ചാബ്രവീദ് ഇദം
 16 മമേദം വചനാത് താത കൃതം തേ കർമ ദൃഷ്ട്വരം

വൃണീഷ്യ കാമാൻ ധർമ്മജ്ഞ യാവതോ വാഞ്ചരസേ ഹൃദാ
 17 സ വഭ്രേ മാതുർ ഉത്ഥാനം അസൃതിം ച വധസ്യ വൈ
 പാപേന തേന ചാസ്സർശം ദ്രാതുണാം പ്രകൃതിം തഥാ
 18 അപ്രതിദ്വന്ദ്വ താം യുദ്ധേ ദീർഘം ആയുശ് ച ഭാരത
 ദദൗ ച സർവാൻ കാമാംസ് താഞ്ജമദഗ്നിർ മഹാതപാഃ
 19 കദാ ചിത് തു തഥൈവാസ്യ വിനിഷ്കാന്താഃ സൃതാഃ പ്രഭോ
 അഥാന്തപ പതിർ വീരഃ കാർതവീര്യോ ിദ്യവർതത
 20 തം ആശ്രമപദം പ്രാപ്തം ഋഷേർ ഭാര്യാസമർചയത്
 സ യുദ്ധമദസംമത്തോ നാഭ്യനന്ദത് തഥാർചനം
 21 പ്രഥമ്യ ചാശ്രമാത് തസ്മാദ് ധോമ ധേന്യാസ് തദാ ബലാത്
 ജഹാര വസം ക്രോശന്ത്യാ ബഭേജ ച മഹാദ്രുമാൻ
 22 ആഗതായ ച രാമായ തദാചഷ്ട പിതാ സ്വയം
 ഗാം ച രോരൂയതീം ദൃഷ്ട്വാ കോപോ രാമ സമാവിശത്
 23 സ മന്യുവശം ആപന്നഃ കാർതവീര്യം ഉപാദ്രവത്
 തസ്യഥ യധി വിക്രമ്യ ഭാർഗവഃ പരവീര ഹാ
 24 ചിച്ഛേദ നിശിതൈർ ഭേല്ലൈർ ബാഹുഭ്യൻ പരിഘസംനിഭാൻ
 സഹസ്രസംമിതാൻ രാജൻ പ്രഗൃഹ്യ രുചിരം ധനുഃ
 25 അർജ്ജുനസ്യഥ ദായാ ദാ രാമേണ കൃതമന്യവഃ
 ആശ്രമസ്ഥം വിനാ രാമം ജമദഗ്നിം ഉപാദ്രവൻ
 26 തേ തം ജഹ്ലൂർ മഹാവീര്യം അയ്യധൃന്തം തപോ വിനം
 അസക്തദ് രാമ രാമേതി വിക്രോശന്തം അനാഥവത്
 27 കാർതവീര്യസ്യ പുത്രാസ് തു ജമദഗ്നിം യധിഷ്ഠിര
 ഘാതയിത്യാ ശരൈർ ജശൂർ യഥാഗതം അരിന്ദമാഃ
 28 അപക്രാന്തേഷു ചൈതേഷു ജമദഗ്നു തഥാഗതേ
 സമിത് പാണിർ ഉപാഗച്ഛദ് ആശ്രമം ദൃശ്വനന്ദനഃ
 29 സ ദൃഷ്ട്വാ പിതരം വീരസ് തഥാ മൃത്യുവശം ഗതം
 അനർഹന്തം തഥാ ഭൂതം വിലലാപ സുഭുഃഖിതഃ

അധ്യായം 117

1 [ർ]

മമാപരാധാത് തൈഃ ക്ഷുദ്രൈർ ഹതസ്ത്വം താത ബാലിശൈഃ
 കാർതവീര്യസ്യ ദായാ ദൈർ വനേ മൃഗ ഇവേഷ്ടിഃ
 2 ധർമ്മജ്ഞസ്യ കഥം താത വർതമാനസ്യ സത്പഥേ
 മൃത്യുർ ഏവംവിയോ യുക്തഃ സർവഭൂതേഷ് അനാഗസഃ
 3 കിം ന തൈർ ന കൃതം പാപം യൈർ ഭവാംസ് തപസി സ്ഥിതഃ
 അയ്യധ്യമാനോ വൃദ്ധഃ സൻ ഹതഃ ശരശതൈഃ ശിതൈഃ
 4 കിം ന തേ തത്ര വക്ഷ്യന്തി സചിവേഷു സുഹൃത്സു ച
 അയ്യധ്യമാനം ധർമ്മജ്ഞം ഏകം ഹത്യാനപത്രപാഃ

5 [അക്]

വിലപ്യൈവം സ കരുണം ബഹു നാനാവിധം നൃപ
 പ്രേതകാര്യാണി സർവാണി പിതൃശ് ചക്രേ മഹാതപാഃ
 6 ദദാഹ പിതരം ചാഗൗ രാമഃ പരപുരഞ്ജയഃ
 പ്രതിജ്ഞേത വധം ചാപി സർവക്ഷത്രസ്യ ഭാരത
 7 സങ്ക്രമോ ിതി ബലഃ ശൂരഃ ശസ്ത്രം ആദായ വീര്യവാൻ
 ജംഗ്ലീവാൻ കാർതവീര്യസ്യ സുതാൻ ഏകോ ിനകോപമഃ
 8 തേഷാം ചാനഗതാ യേ ച ക്ഷത്രിയാഃ ക്ഷത്രിയർഷഭ
 താംശ് ച സർവാൻ അവാമൃദ്നാദ് രാമഃ പ്രഹരതാം വരഃ
 9 ത്രിഃ സപ്തകൃതഃ പൃഥിവീം കൃത്വാ നിഃ ക്ഷത്രിയാം പ്രഭഃ
 സമന്തപഞ്ചകേ പഞ്ച ചകാര ഭധിരഹ്രദാൻ
 10 സ തേഷു തർപയാം ആസ പിതൃൻ ഭൃഗുകലോദ്ദഹഃ
 സാക്ഷാദ് ദദർശ ചർചികം സ ച രാമം നൃവാരയത്
 11 തതോ യജ്ഞേന മഹതാ ജാമദഗ്ന്യഃ പ്രതാപവാൻ
 തർപയാം ആസ ദേവേദ്രം ഋത്വിഗ്ഭൃശ് ച മഹീം ദദൗ
 12 വേദീം ചാപ്യ് അദദദ് ധൈമീം കശ്യപായ മഹാത്മനേ
 ദശവ്യോമായതാം കൃത്വാ നവോത്സേധാം വിശാം പതേ
 13 താം കശ്യപസ്യാനമതേ ബ്രാഹ്മണാഃ ഖന്ദ ശസ് തദാ
 വ്യഭജംസ് തേന തേ രാജൻ പ്രഖ്യാതാഃ ഖന്ദവായനാഃ
 14 സ പ്രദായ മഹീം തസ്മൈ കശ്യപായ മഹാത്മനേ
 അസ്മിൻ മഹേന്ദ്രേ ശൈലേന്ദ്രേ വസത്യ് അമിതവിക്രമഃ
 15 ഏവം വൈരം അഭൂത് തസ്യ ക്ഷത്രിയൈർ ലോകവാസിഭിഃ
 പൃഥിവീ ചാപി വിജിതാ രാമേണാമിതതേജസാ

16 [വ്]

തതശ് ചതുർദശീം രാമഃ സമയേന മഹാമനഃ
 ദർശയാം ആസ താൻ വിപ്രാൻ ധർമരാജം ച സാനജം
 17 സ തം ആനർച രാജേന്ദ്രോ ഭ്രാന്തഭിഃ സഹിതഃ പ്രഭുഃ
 ദ്വിജാനാം ച പരാം പൂജാം ചക്രേ നൃപതിസത്തമഃ
 18 അർചയിത്വാ ജാമദഗ്ന്യം പൂജിതസ് തേന ചാഭിഭൂഃ
 മഹേന്ദ്ര ഉഷ്യ താം രാത്രിം പ്രയയൗ ദക്ഷിണാമുഖഃ

അധ്യായം 118

1 [വി]

ഗച്ഛൻ സ തീർഥാനി മഹാനഭാവഃ; പുണ്യാനി രമ്യാണി ദദർശ രാജാ
സർവാണി വിപ്രൈർ ഉപശോഭിതാനി; ക്വ ചിത് ക്വ ചിദ് ഭാരത സാഗരസ്യ
2 സ വൃത്തവാംസ തേഷു കൃതാഭിഷേകഃ; സഹാനജഃ പാർഥിവ പുത്രപൗത്രഃ
സമുദ്രഗാം പുണ്യതമോ പ്രശസ്താം; ജഗാമ പാരിക്ഷിത പാണ്ഡുപുത്രഃ
3 തത്രാപി ചാപ്സത്യ മഹാനഭാവഃ; സന്തർപയാം ആസ പിതൃൻ സുരാംഗ് ച
ദിജാതിമുഖ്യേഷു ധനം വിസൃജ്യ; ഗോദാവരിം സാഗരഗാം അഗച്ഛത്
4 തതോ വി പാപ്മാ ദ്രവിധേഷു രാജൻ; അമൃദം ആസാദ്യ ച ലോകപുണ്യം
അഗസ്ത്യതീർഥം ച പവിത്രപുണ്യം; നാരീ തീർഥാന്യ് അഥ വീരോ ദദർശ
5 തത്രാർജ്ജുനസ്യാഗ്ര്യ ധനർധരസ്യ; നിശമ്യ തത് കർമ്മ പരൈർ അസഹ്യം
സസൃജ്യമാനഃ പരമർഷിസംഘൈഃ; പരാം മുദാ പാണ്ഡുസുതഃ സ ലേഭേ
6 സ തേഷു തീർഥേഷ് അഭിഷിക്ത ഗാത്രഃ; കൃഷ്ണാ സഹായഃ സഹിതോ
fനജൈഗ് ച
സസൃജയൻ വിക്രമം അർജ്ജുനസ്യ; രേമേ മഹീപാല പതിഃ പൃഥിവ്യാം
7 തതഃ സഹസ്രാണി ഗവാം പ്രദായ; തീർഥേഷു തേഷ് അംബുധരോത്തമസ്യ
ഘൃഷ്ടഃ സഹ ദ്രാതൃഭീർ അർജ്ജുനസ്യ; സങ്കീർതയാം ആസ ഗവാം പ്രദാനം
8 സ താനി തീർഥാനി ച സാഗരസ്യ; പുണ്യാനി ചാന്യാനി ബഹുനീ രാജൻ
ക്രമേണ ഗച്ഛൻ പരിപൂർണകാമഃ; ശൂർപാദകം പുണ്യതമം ദദർശ
9 തത്രോദയേഃ കം ചിദ് അതീത്യ ദേശം; ഖ്യാതം പൃഥിവ്യാം വനം ആസസാദ
തപ്തം സുരൈർ യത്ര തപഃ പുരസ്താദ്; ഇഷ്ടം തഥാ പുണ്യതമൈർ നരരൈര്യഃ
10 സ തത്ര താം അഗ്ര്യധനർധരസ്യ; വേദീം ദദർശായതപീനബാഹുഃ
ഋചീക പുത്രസ്യ തപോ വി സംഘൈഃ; സമാവൃതാം പുണ്യകൃദ് അർചനീയാം
11 തതോ വസുനാം വസു ധാധിപഃ സ; മരുദ്ഗണാനാം ച തഥാശ്ചിനോഗ് ച
വൈവസ്വതാദിത്യ ധനേശ്വരാനാം; ഇന്ദ്രസ്യ വിഷ്ണോർ സവിതുർ വിഭോർ ച
12 ഭഗസ്യ ചന്ദ്രസ്യ ദിവാകരസ്യ; പതേർ അപാം സാധ്യ ഗണസ്യ ചൈവ
ധാതുഃ പിതൃണാം ച തഥാ മഹാത്മാഃ; ഭദ്രസ്യ രാജൻ സഗണസ്യ ചൈവ
13 സരോ വത്യാഃ സിദ്ധഗണസ്യ ചൈവ; പൃഷ്ണഗ് ച യേ ചാപ്യ് അമരാസ്
തഥാന്യേ
പുണ്യാനി ചാപ്യ് ആയതനാനി തേഷാം; ദദർശ രാജാ സുമനോഹരാണി
14 തേഷുപവാസാൻ വിവിധാൻ ഉപോഷ്യ; ദത്ത്വാ ച രത്നാനി മഹാധനാനി
തീർഥേഷു സർവേഷു പരിപൂതാംഗഃ; പുനഃ സ ശൂർപാദകം ആജഗാമ
15 സ തേന തീർഥേന ഇ സാഗരസ്യ; പുനഃ പ്രയാതഃ സഹ സോദരീയൈഃ

ദ്വിജൈഃ പൃഥിവ്യോം പ്രഥിതം മഹദ്ഭിസു; തീർഥം പ്രഭാസം സം ഉപാജഗാമ
16 തത്രാഭിഷിക്തഃ പൃഥു ലോഹിതാക്ഷഃ; സഹാനജൈർ ദേവഗണാൻ പിതൃംശ്
ച

സന്തർപയാം ആസ തഥൈവ കൃഷ്ണാ; തേ ചാപി വിപ്രാഃ സഹ ലോമശേന

17 സ ദ്വാദശാഹം ജലവായുഭക്ഷഃ; കുർവൻ ക്ഷപാഹഃസു തദാഭിഷേകം
സമന്തതോ ഽഗ്നീൻ ഉപദീപയിത്വാ; തേപേ തപോ ധർമ്മഭൃതാം വരിഷുഃ

18 തം ഉഗ്രം ആസ്മായ തപശ് ചരന്തം; ശുശ്രാവ രാമശ് ച ജനാർദനശ് ച

തൗ സർവവൃഷ്ണിപ്രവരൗ സ സൈന്യൗ; യുധിഷ്ഠിരം ജമതൂർ ആജമീഡം

19 തേ വൃഷ്ണയഃ പാണ്ഡുസുതാൻ സമീക്ഷ്യ; ഭൂമൗ ശയാനാൻ മലദിഗ്ധ ഗാത്രാൻ
അനർഹതീം ദ്രൗപദീം ചാപി ദൃഷ്ട്വാ; സുദഃഖിതാശ് ചക്രശൂർ ആർത്തനാദം

20 തതഃ സ രാമം ച ജനാർദനം ച; കാർഷ്ണീം ച സാംബം ച ശിന്വേശ് ച
പൗത്രം

അന്യാംശ് ച വൃഷ്ണീൻ ഉപഗമ്യ പൂജാം; ചക്രേ യഥാ ധർമം അദിനസന്തഃ

21 തേ ചാപി സർവാൻ പ്രതിപൂജ്യ പാർഥാംസു; തൈഃ സത്കൃതാഃ പാണ്ഡുസു
തൈസ് തഥൈവ

യുധിഷ്ഠിരം സമ്പരിവാര്യ രാജൻ; ഉപാവിശൻ ദേവഗണാ യഥേന്ദ്രം

22 തേഷാം സ സർവം ചരിതം പരേഷാം; വനേ ച വാസം പരമപ്രതീതഃ

അസ്തൂർഥം ഇന്ദ്രസ്യ ഗതം ച പാർഥം; കൃഷ്ണേ ശശംസാമര രാജപുത്രം

23 ശൂത്യാ ഇ തേ തസ്യ വചഃ പ്രതിതാസു; താംശ് ചാപി ദൃഷ്ട്വാ സുകൃശാൻ
അതീവ

നേത്രോദ്ഭവം സംമുച്യർ ദശാർഹാ; ദുഃഖാർതി ജം വാരി മഹാനഭാവഃ

അധ്യായം 119

1 [ജ]

പ്രഭാസ തീർഥം സമ്പ്രാപ്യ വൃഷ്ണയഃ പാണ്ഡവാസ് തഥാ
കിം അകർവൻ കഥാശ് ചൈഷാം കാസ് തത്രാസംസ് തപോധന

2 തേ ഹി സർവേ മഹാത്മാനഃ സർവശാസ്ത്രവിശാരദാഃ

വൃഷ്ണയഃ പാണ്ഡവാശ് ചൈവ സുഹൃദശ് ച പരസ്പരം

3 [വ]

പ്രഭാസ തീർഥം സമ്പ്രാപ്യ പുണ്യം തീർഥം മഹോദയഃ

വൃഷ്ണയഃ പാണ്ഡവാൻ വീരാൻ പരിവാദ്യോപതന്മിര

4 തതോ ഗോക്ഷീരകന്ദേന്ദു മൂണാലരജതപ്രഭഃ

വനമാലീ ഹലീ രാമോ ബഭാഷേ പുഷ്കരേക്ഷണം

5 ന കൃഷ്ണ ധർമ്മശ് ചരിതോ ഭവായഃ ജ്ഞോർ അധർമ്മശ് ച പരാഭവായ

യുധിഷ്ഠിരോ യത്ര ജടീ മഹാത്മാഃ വനാശ്രയഃ ക്ലിശ്യതി ചിരവാസഃ

6 ദുര്യോധനശ് ചാപി മഹീം പ്രശാസ്തിഃ ന ചാസ്യ ഭൂമിർ വിവരം ദദാതി

ധർമ്മാദ് അധർമ്മശ് ചരിതോ ഗരീയാൻഃ ഇതിവ മന്യേത നരോ ഫൽപബുദ്ധിഃ

7 ദുര്യോധനേ ചാപി വിവർധമാനേഃ യുധിഷ്ഠിരേ ചാസുഖ ആത്തരാജ്യേ

കിം ന് അദ്യ കർതവ്യം ഇതി പ്രജാഭിഃ ശങ്കാ മിഥഃ സഞ്ജനിതാ നരാണാം

8 അയം ഹി ധർമപ്രഭവോ നരേന്ദ്രോഃ ധർമേ രതഃ സത്യവൃതിഃ പ്രദാതാ

ചലേദ് ധി രാജ്യാച് ച സുഖാച് ച പാർഥോഃ ധർമ്മാദ് അചൈതശ് ച കഥം
വിവർധേത്

9 കഥം ന ഭീഷ്മശ് ച കൃപശ് ച വിപ്രോഃ ദ്രോണശ് ച രാജാ ച കലസ്യ വൃദ്ധഃ

പ്രവ്രാജ്യ പാർഥാൻ സുഖം ആപ്സവന്തിഃ ധിക് പാപബുദ്ധിൻ ഭരത പ്രധാനാൻ

10 കിംനാമ വക്ഷ്യത്യ അവനി പ്രധാനഃ പിതൃൻ സമാഗമ്യ പരത്ര പാപഃ

പുത്രേഷു സമ്യക് ചരിതം മയേതിഃ പുത്രാൻ അപാപാൻ അവരോപ്യ രാജ്യാത്

11 നാസൗ ധിയാ സമ്പ്രതിപശ്യതി സുഃ കിംനാമ കൃത്യാഹം അചക്ഷുർ ഏവം

ജാതഃ പൃഥിവ്യാം ഇതി പാർഥിവേഷുഃ പ്രവ്രാജ്യ കൗന്തേയം അഥാപി രാജ്യാത്

12 നൃനം സമൃദ്ധാൻ പിതൃലോകഭ്രൂഃ ചാമീകരാഭാൻ ക്ഷിതിജാൻ പ്രഹൃല്ലാൻ

വിചിത്രവീര്യസ്യ സുതഃ സപുത്രഃ കൃത്യാ നൃശംസം ബത പശ്യതി സു

13 വ്യഭോത്തരാംസാൻ പൃഥു ലോഹിതാക്ഷാൻഃ നേമാൻ സു പൃച്ഛൻ സ ശൃണോ
തി നൃനം

പ്രസ്ഥാപയദ് യത് സ വനം ഹ്യ് അശങ്കോഃ യുധിഷ്ഠിരം സാനജം ആത്തശസ്ത്രം

14 യോ ഫയം പരേഷാം പൃതനാം സമൃദ്ധാംഃ നിർ ആയുധോ ദീർഘഭുജോ
നിഹന്യാത്

ശ്രുതൈവ ശബ്ദം ഹി വൃകോദരസ്യ; മുഞ്ചന്തി സൈന്യാനി ശക്രത് സ മൂത്രം
 15 സ ക്ഷ്യത്പിപാസായ കൃശസ് തരോ വീ; സമേത്യ നാനായുധ ബാണപാണിഃ
 വനേ സ്തരൻ വാസം ഇമം സുഘോരം; ശേഷം ന കുര്യാദ് ഇതി നിശ്ചിതം മേ
 16 ന ഹ്യ് അസ്യ വീര്യേണ ബലേന കശ് ചിത്; സമഃ പൃഥിവ്യാം ഭവിതാ നരേഷു
 ശീതോഷ്ണവാതാതപ കർശിതാംഗോഃ; ന ശേഷം ആജാവ് അസുഹൃത്സു കുര്യാത്
 17 പ്രാച്യാം നൃപാൻ ഏകരഥേന ജിത്വാ; വൃകോദരഃ സാനുചരാൻ രണേഷു
 സ്വസ്ത്യാഗമദ് യോ ിതി രഥസ് തരോ വീ; സോ ിയം വനേ ക്ലിശ്യതി ചീരവാസഃ
 18 യോ ദന്തകൂരേ വ്യജയൻ നൃദേവാൻ; സമാഗതാൻ ദാക്ഷിണാത്യാൻ മഹീ
 പാൻ

തം പശ്യതേമം സഹദേവം അദ്യ; തപോ വിനം താപസ വേഷരൂപം
 19 യഃ പാർഥിവാൻ ഏകരഥേന വീരോ; ദിശം പ്രതിചീം പ്രതി യുദ്ധശൗണ്ഡഃ
 സോ ിയം വനേ മൂലഫലേന ജീവഞ്; ജടീ ചരത്യ് അദ്യ മലാചിതാംഗഃ
 20 സത്രേ സമൃദ്ധേ ിതി രഥസ്യ രാജേന്താ; വേദി തലാദ് ഉത്പതിതാ സുതാ യാ
 സേയം വനേവാസം ഇമം സുഃഖം; കഥം സഹത്യ് അദ്യ സതീ സുഖാർഹാ
 21 ത്രിവർഗമുഖ്യസ്യ സമീരണസ്യ; ദേവേശ്വരസ്യാപ്യ് അഥ വാശ്വിനോശ് ച
 ഏഷാം സുരാണാം തനയാഃ കഥം നഃ; വനേചരത്യ് അൽപസുഖാഃ സുഖാർഹാഃ
 22 ജിതേ ഹി ധർമ്മസ്യ സുതേ സഭാര്യേ; സ ഭ്രാന്തുകേ സാനുചരേ നിരസ്തേ
 ദുര്യോധനേ ചാപി വിവർധമാനേ; കഥം ന സീദത്യ് അവനിഃ സ ശൈലാ

അധ്യായം 120

1 [സാത്യകി]

ന രാമ കാലഃ പരിഭവനായ; യദ് ഉത്തരം തത്ര തദ് ഏവ സർവേ
സമാചരാമോ ഹ്യ് അനതീത കാലം; യുധിഷ്ഠിരോ യദ്യ് അപി നാഹ കിം ചിത്

2 യേ നാഥവന്തോ ഹി ഭവന്തി ലോകേ; തേ നാത്മനാ കർമ്മ സമാരഭന്തേ
തേഷാം തു കാര്യേഷു ഭവന്തി നാഥാഃ; ശൈബ്യാദയോ രാമ യഥാ യയാതേഃ

3 യേഷാം തഥാ രാമ സമാരഭന്തേ; കാര്യാണി നാഥാഃ സ്വമതേന ലോകേ
തേ നാഥവന്തഃ പുരുഷപ്രവീരാഃ; നാനാഥ വത് കൃച്ഛം അവാപ്സവന്തി

4 കസ്താദ് അയം രാമ ജനാർദനൗ ച; പ്രദ്യുത സാംബൗ ച മയാ സമേതൗ
വസത്യ് അരണ്യേ സഹ സോദരീയൈസ്; ഞൈലോക്യനാഥാൻ അധിഗമ്യ
നാഥാൻ

5 നിര്യാതു സാധ്യ് അദ്യ ദശാർഹ സേനാ; പ്രഭൃതനാനായുധ ചിത്രവർമ്മാഃ
യമക്ഷയം ഗച്ഛതു ധാർതരാഷ്ട്രഃ; സ ബാസവോ വൃഷ്ണിബലാഭിഭൃതഃ

6 ത്വം ഹ്യ് ഏവ കോപാത് പൃഥിവീം അപീമാം; സംവേഷ്യയേസ് തിഷ്ഠതു
ശാർമ്ഗധനാ

സ ധാർതരാഷ്ട്രം ജഹി സാനബന്ധം; വൃത്രം യഥാ ദേവപതിർ മഹേന്ദ്രഃ

7 ഭ്രാതാ ച മേ യശ് ച സഖാ ഗുരുശ് ച; ജനാർദനസ്യാത്മ സമശ് ച പാർഥഃ
യദർഥം അഭ്യുദ്യതം ഉത്തമം തത്; കരോതി കർമാഗ്ര്യം അപാരണീയം

8 തസ്യാസ്തു വർഷാണ്യ് അഹം ഉത്തമാസ്സൈർ; വിഹത്യ സർവാണി രണേ
ഭിഭൃതഃ

കായാച് ഛിരഃ സർവവിഷാഗ്നികൽപൈഃ; ശരോത്തമൈർ ഉന്മഥിതാസ്മി രാമ

9 ഖഡ്ഗേന ചാഹം നിശിതേന സംഖ്യേ; കായാച് ഛിരസ് തസ്യ ബലാത്
പ്രമഥ്യ

തതോ ിസ്യ സർവാൻ അന്തഗാൻ ഹനിഷ്യേ; ദുര്യോധനം ചാപി കുരൂംശ് ച
സർവാൻ

10 ആത്തായുധം മാം ഇഹ രൗഹിണേയ; പശ്യതു ഭൗമാ യുധി ജാതഹർഷാഃ
നിപ്ലന്തം ഏകം കരു യോധമുഖ്യാൻ; കാലേ മഹാകക്ഷം ഇവാന്തകാഗ്നിഃ

11 പ്രദ്യുത മൂക്താൻ നിശിതാൻ ന ശക്താഃ; സോഽപും കൃപ ദ്രോണ വികർണ
കർണാഃ

ജാനാമി വിദ്യം ച തവാത്മ ജസ്യ; കാർഷ്ണീർ ഭവത്യ് ഏഷ യഥാ രണസ്ഥഃ

12 സാംബഃ സസൃതം സ രഥം ഭൂജാഭ്യാം; ദുഃശാസനം ശാന്ത ബലാത് പ്രമഥ്യ
ന വിദ്യതേ ജാംബ വതീ സൃതസ്യ; രണേ ിവിഷഹ്യം ഹി രണോത്കടസ്യ

13 ഏതേന ബാലേന ഹി ശംബരസ്യ; ദൈത്യസ്യ സൈന്യം സഹസാ പ്രണനം

വൃത്തോരുർ അത്യായത പീനബാഹുർ; ഏതേന സംഖ്യേ നിഹതോ fശചക്രഃ
 കോ നാമ സാംബന്ധ്യ രണേ മനുഷ്യോ; ഗത്യാന്തരം വൈ ഭജയോർ യരേത
 14 യഥാ പ്രവിശ്യാന്തരം അന്തകന്ധ്യ; കാലേ മനുഷ്യോ ന വിനിഷ്ഠമേത
 തഥാ പ്രവിശ്യാന്തരം അന്ധ്യ സംഖ്യേ; കോ നാമ ജീവൻ പുനർ ആവ്രജേത
 15 ദ്രോണം ച ഭീഷ്മം ച മഹാരഥൗ തൗ; സുന്തൈർ വൃതം ചാപ്യ് അഥ സോമദ
 ത്തം

സർവാണി സൈന്യാനി ച വാസുദേവഃ; പ്രധക്ഷ്യതേ സായകവഹ്നി ജാലൈഃ
 16 കിംനാമ ലോകേഷ് അവിഷഹ്യം അസ്തി; കൃഷ്ണസ്യ സർവേഷു സദൈവ
 തേഷു

ആന്തായസ്യോത്തമ ബാണപാണേശ്; ചക്രായുധസ്യപ്രതിമസ്യ യുദ്ധേ
 17 തതോ fനിരുദ്ധോ fപ്യ് അസി ചർമ പാണിർ; മഹീം ഇമാം ധാർതരാഷ്ട്രേർ
 വി സഞ്ജ്ഞൈഃ

ഘൃതോത്തമാംഗൈർ നിഹന്തൈഃ കരോതുഃ; കീർണാം കശൈർ വേദിം ഇവാധ്യ
 രേഷു

18 ഗദോൽമുകൗ ബാഹുക ഭാനനീഥാഃ; ശൂരശ് ച സംഖ്യേ നിശാഃ കമാരഃ
 രണോത്കടൗ സാരണ ചാരദേഷ്ണൗ; കലോചിതം വിപ്രമയതു കർമ

19 സ വൃഷ്ണിഭോജാസകയോധമുഖ്യോ; സമാഗതാ ക്ഷത്രിയ ശൂരസേനാ
 ഹത്യാ രണേ താൻ ധൃതരാഷ്ട്ര പുത്രാംൽ; ലോകേ യശഃ സ്ഥിതം ഉപാകരോതു

20 തതോ fഭിമന്യുഃ പൃഥിവീം പ്രശാസ്തുഃ; യാവദ് വ്രതം ധർമഭൃതാം വരിഷ്ടഃ
 യുധിഷ്ഠിരഃ പാരയതേ മഹാത്മാഃ; ദൃതേ യഥോക്തം കരുസന്തമേന

21 അസ്മത് പ്രമുഖൈർ വി ശിവൈർ ജിതാരിസഃ; തതോ മഹീം ഭോക്ഷ്യതി
 ധർമരാജഃ

നിർ ധാർതരാഷ്ട്രാം ഹതസ്മുതപുത്രാം; ഏതദ് ധി നഃ കൃത്യതമം യശശ്യാം
 22 [വാസു]

അസംശയം മാധവ സത്യം ഏതദ്; ഗൃഹ്ണീമ തേ വാക്യം അദീനസന്തപ
 സ്വാഭ്യോ ഭജാഭ്യോ അജിതാം തു ഭൂമിം; നേച്ഛേത് കന്ത്രണാം ജഷഭഃ കഥം ചിത്

23 ന ഹ്യ് ഏഷ കാമാൻ ന ഭയാൻ ന ലോഭാദ്; യുധിഷ്ഠിരോ ജാതു ജഹ്യാത്
 സ്വധർമം

ഭീമാർജുനൗ ചാതി രഥൗ യമൗ വാ; തഥൈവ കൃഷ്ണാ ദ്രുപദാത്മ ജേയം
 24 ഉഭൗ ഹി യുദ്ധേ fപ്രതിമൗ പൃഥിവ്യാഃ; വൃകോദരശ് ചൈവ ധനഞ്ജയശ് ച

കസ്താൻ ന കൃത്യാം പൃഥിവീം പ്രശാസേൻ; മാദ്രീ സുതാഭ്യോഞ്ച പുരസ്കൃതോ fയം
 25 യദാ തു പാഞ്ചാല പതിർ മഹാത്മാഃ; സ കേകയശ് ചേദിപതിർ വയം ച

യോത്സ്യഥ വിക്രമ്യ പരാംസ് തദാ വൈ; സുയോധനസ് ത്യക്ഷ്യതി ജീവലോ

കം

26 [യ്]

നൈതച് ചിത്രം മാധവ യദ് ബ്രവീഷി; സത്യം തു മേ രക്ഷ്യ തമം ന രാജ്യം
 കൃഷ്ണസ് തു മാം വേദ യഥാ വദ് ഏകഃ; കൃഷ്ണം ച വേദാഹം അഥോ യഥാ വത്
 27 യദൈവ കാലം പുരുഷപ്രവീരോ; വേത്സ്യത്യ് അയം മാധവ വിക്രമസ്യ
 തദാ രണേ ത്വം ച ശിനിപ്രവീര; സുയോധനം ജേഷ്യസി കേശവശ് ച
 28 പ്രതിപ്രയാന്ത് അദ്യ ദശാർഹ വീരഃ; ദൃശോ ിസ്തി നാമൈർ നരലോകനാ
 മൈഃ

ധർമേ ിപ്രമാദം കരുതാപ്രമേയാ; ദ്രഷ്ടാസ്തി ഭൂയഃ സുഖിനഃ സമേതാൻ
 29 തേ ിന്യോന്യം ആമന്ത്ര്യ തഥാഭിവാദ്യഃ; വൃദ്ധാൻ പരിസ്വജ്യ ശിശൂംശ് ച
 സർവാൻ

യദുപ്രവീരഃ സ്വഗൃഹാണി ജഗൃഃ; രാജാപി തീർഥാന്യ് അനസഞ്ചചാര
 30 വിസൃജ്യ കൃഷ്ണം ത് അഥ ധർമ്മരാജോ; വിദർഭരാജോപ ചിതാം സുതീർഥാം
 സുതേന സോമേന വിമിശ്രിതോദാം; തതഃ പയോഷ്ണീം പ്രതി സ ഹ്യ് ഉവാസ

അധ്യായം 121

1 [ൽ]

നൃഗേണ യജമാനേന സോമേനേഹ പുരന്ദരഃ
 തർഹിതഃ ശ്രൂയതേ രാജൻ സ തൃപ്തോ മദം അഭ്യഗാത്
 2 ഇഹ ദേവൈഃ സഹേന്ദ്രൈർ ഹി പ്രജാപതിഭിർ ഏവ ച
 ഇഷ്ടം ബഹുവിധൈർ യജ്ഞൈർ മഹദ്ഭിർ ഭൂരിദക്ഷിണൈഃ
 3 ആമൃത രയസസ് ചേഹ രാജാ വജ്രധരം പ്രഭ്രം
 തർപയാം ആസ സോമേന ഹയമേധേഷ്യ സപ്തസു
 4 തസ്യ സപ്തസു യജ്ഞേഷ്യ സർവം ആസീദ് ധിരൻ മയം
 വാനസ്യത്യം ച ഭൗമം ച യദ് ദ്രവ്യം നിയതം മഖേ
 5 തേഷ് ഏവ ചാസ്യ യജ്ഞേഷ്യ പ്രയോഗാഃ സപ്ത വിശ്രുതാഃ
 സപ്തൈകൈകസ്യ യുപസ്യ ചഷാലാഗ് ചോപരിസഥിതാഃ
 6 തസ്യ സു യുപാൻ യജ്ഞേഷ്യ ഭ്രാജമാനാൻ ഹിരൻ മയാൻ
 സ്വയം ഉത്ഥാപയാം ആസുർ ദേവാഃ സേന്ദ്രാ യുധിഷ്ഠിര
 7 തേഷ്യ തസ്യ മഖാഗ്രേഷ്യ ഗയസ്യ പൃഥിവീപതേഃ
 അമാദ്യദ് ഇന്ദ്രഃ സോമേന ദക്ഷിണാഭിർ ദ്വിജായതഃ
 8 സികതാ വാ യഥാ ലോകേ യഥാ വാ ദിവി താരകാഃ
 യഥാ വാ വർഷതോ ധാരാ അസംഖ്യേയാഗ് ച കേന ചിത്
 9 തഥൈവ തദ് അസംഖ്യേയം ധനം യത് പ്രദദൗ ഗയഃ
 സദസ്യേഭ്യോ മഹാരാജ തേഷ്യ യജ്ഞേഷ്യ സപ്തസു
 10 ഭവേത് സംഖ്യേയം ഏതദ് വൈ യദ് ഏതത് പരികീർത്തിതം
 ന സാ ശക്യാ തു സംഖ്യാതും ദക്ഷിണാ ദക്ഷിണാ വതഃ
 11 ഹിരൻ മയീഭിർ ഗോഭിഗ് ച കൃതാഭിർ വിശ്വകർമ്മണാ
 ബ്രാഹ്മണാഗ് തർപയാം ആസ നാനാഭിഗ്ഭ്യഃ സമാഗതാൻ
 12 അൽപാവശേഷാ പൃഥിവീ ചൈത്യൈർ ആസീൻ മഹാത്മനഃ
 ഗയസ്യ യജമാനസ്യ തത്ര തത്ര വിശാം പതേ
 13 സ ലോകാൻ പ്രാപ്തവാൻ ഐന്ദ്രാൻ കർമ്മണാ തേന ഭാരത
 സ ലോകതാം തസ്യ ഗച്ഛേത് പയോഷ്ണയാം യ ഉപസ്യശേത്
 14 തസ്മാത് ത്വം അത്ര രാജേന്ദ്ര ഭ്രാതൃഭിഃ സഹിതോ ിനഘ
 ഉപസ്യത്യ മഹീപാല ധൃതപാപ്മാ ഭവിഷ്യസി
 15 [വ്]

സ പയോഷ്ണയാം നരശ്രേഷ്ഠഃ സ്താത്യാ വൈ ഭ്രാതൃഭിഃ സഹ
 വൈധൂര്യ പർവതം ചൈവ നർമദാം ച മഹാനദീം

സമാജഗാമ തേജോ വി ദ്രാതൃഭിഃ സഹിതോ fനഘ
 16 തതോ fസ്യ സർവാഞ്യ് ആചഖ്യൗ ലോമശോ ഭഗവാൻ ഗൃഷിഃ
 തീർഥാനി രമണീയാനി തത്ര തത്ര വിശാം പതേ
 17 യഥായോഗം യഥാ പ്രീതിപ്രയയൗ ദ്രാതൃഭിഃ സഹ
 ദദമാനോ fസകൃദ് വിന്തം ബ്രാഹ്മണേഭ്യഃ സഹസ്രശഃ
 18 [ൽ]
 ദേവാനാം ഏതി കൗന്തേയ തഥാ രാജ്ഞാം സ ലോകതാം
 വൈധൂര്യ പർവതം ദൃഷ്ട്വാ നർമദാം അവതീര്യ ച
 19 സന്ധിർ ഏഷ നരശ്രേഷ്ഠ ത്രേതായാ ദ്വാപരസ്യ ച
 ഏതം ആസാദ്യ കൗന്തേയ സർവപാപൈഃ പ്രമുച്യതേ
 20 ഏഷ ശര്യാതി യജ്ഞസ്യ ദേശസ് താത പ്രകാശതേ
 സാക്ഷാദ് യത്രാപിബത് സോമം അശ്വിഭ്യാം സഹ കൗശികഃ
 21 ചുകോപ ഭാർഗവശ് ചാപി മഹേന്ദ്രസ്യ മഹാതപാഃ
 സംസ്തംഭയാം ആസ ച തം വാസവം ച്യവനഃ പ്രഭഃ
 സുകക്യാം ചാപി ഭാര്യാം സ രാജപുത്രീം ഇവാപ്സവാൻ
 22 [യ്]
 കഥം വിഷ്ണുഭിതസ് തേന ഭഗവാൻ പാകശാസനഃ
 കിമർഥം ഭാർഗവശ് ചാപി കോപം ചക്രേ മഹാതപാഃ
 23 നാസത്യൗ ച കഥം ബ്രഹ്മൻ കൃതവാൻ സോമപീഥിനൗ
 ഏതത് സർവം യഥാവൃത്തം ആഖ്യാതു ഭഗവാൻ മമ

അധ്യായം 122

1 [തി]

ദുശോർ മഹർഷേഃ പുത്രോ ിഭൂച് ച്യവനോ നാമ ഭാർഗവഃ
 സമീപേ സരസഃ സോ ിസ്യ തപസ് തേപേ മഹാദ്യുതിഃ
 2 സ്ഥാണഭൂതോ മഹാതേജാ വീര സ്ഥാനേന പാണ്ഡവ
 അതിഷ്ഠത് സുബഹുൻ കാലാൻ ഏകദേശേ വിശാം പതേ
 3 സ വൽമീകോ ിഭവദ് ജ്ജിർ ലതാഭിർ അഭിസംവൃതഃ
 കാലേന മഹതാ രാജൻ സമാകീർണഃ പിപീലിക്കൈഃ
 4 തഥാ സ സംവൃതോ ധീമാൻ മൃത് പിണ്ഡ ഇവ സർവശഃ
 തപ്യതി സൂ തപോ രാജൻ വൽമീകേന സമാവൃതഃ
 5 അഥ ദീർഘസ്യ കാലസ്യ ശര്യാതിർ നാമ പാർഥിവഃ
 ആജഗാമ സരോ രമ്യം വിഹർതും ഇദം ഉത്തമം
 6 തസ്യ സ്ത്രീണാം സഹസ്രാണി ചത്വാര്യ് ആസൻ പരിഗ്രഹഃ
 ഏകൈവ ച സുതാ ശുഭ്രാ സുകന്യാ നാമ ഭാരത
 7 സാ സഖിഭിഃ പരിവൃതാ സർവാഭരണഭൂഷിതാ
 ചക്രമ്യമാണാ വൽമീകം ഭാർഗവസ്യ സമാസദത്
 8 സാ ചൈവ സുദതീ തത്ര പശ്യമാനാ മനോരമാൻ
 വനസ്തീൻ വിചിന്വന്തി വിജഹാര സഖി വൃതാ
 9 രൂപേണ വയസാ ചൈവ മദനേന മദനേ ച
 ബഭഞ്ജ വനവൃക്ഷാണാം ശാഖാഃ പരമപുഷ്പിതാഃ
 10 താം സഖി രഹിതാം ഏകാം ഏകവസ്ത്വാം അലം കൃതാം
 ദദർശ ഭാർഗവോ ധീമാംശ് ചരന്തീം ഇവ വിദ്യുതം
 11 താം പശ്യമാനോ വിജനേ സ രേമേ പരമദ്യുതിഃ
 ക്ഷാമ കണ്ഠശ് ച ബ്രഹ്മർഷിസ് തപോബലസമന്വൃതഃ
 താം ആബഭാഷേ കല്യാണീം സാ ചാസ്യ ന ശൃണോതി വൈ
 12 തതഃ സുകന്യാ വൽമീകേ ദൃഷ്ട്യാ ഭാർഗവ ചക്ഷുഷീ
 കൗതൂഹലാത് കണ്ടകേന ബുദ്ധിമോഹബലാത് കൃതാ
 13 കിം ന ഖലദ് ഇദം ഇത്യ് ഉക്ത്യാ നിർബിഭേദാസ്യ ലോചനേ
 അക്രൂധ്യത് സ തയാ വിഭേ നേത്രേ പരമമന്യുമാൻ
 തതഃ ശര്യാതി സൈന്യസ്യ ശക്തൻ മൂത്രം സമാവൃണോത്
 14 തതോ അഭേ ശക്തൻ മൂത്രേ സൈന്യം ആനാഹ ദുഃഖിതം
 തഥാഗതം അഭിപ്രേക്ഷ്യ പര്യപ്ച്ഛത് സ പാർഥിവഃ
 15 തപോനിത്യസ്യ വൃദ്ധസ്യ രോഷണസ്യ വിശേഷതഃ

കേനാപകൃതം അദ്വേഹ ഭാർഗവസ്യ മഹാത്മനഃ
 ജ്ഞാതം വാ യദി വാജ്ഞാതം തദ് ഭൃതം ബ്രൂത മാചിരം
 16 തം ഊചഃ സൈനികാഃ സർവേ ന വിദ്മോ fപകൃതം വയം
 സർവോപായൈർ യഥാകാമം ഭവാംസ് തദ് അധിഗച്ഛതു
 17 തതഃ സ പൃഥിവീപാലഃ സാമ്നാ ചോഗ്രേണ ച സ്വയം
 പര്യപ്ലച്ഛത് സുഹൃദ്വർഗം പ്രത്യജാനൻ ന ചൈവ തേ
 18 ആനാഹാർതം തതോ ദൃഷ്ട്വാ തത് സൈന്യം അസുഖാർദിതം
 പിതരം ദുഃഖിതം ചാപി സുകന്യേദം അമാബ്രുവിത്
 19 മയാടന്ത്യേഹ വൽമീകേ ദൃഷ്ടം സത്ത്വം അഭിജ്വലത്
 ഖദ്യോതവദ് അഭിജ്ഞാതം തൻ മയാ വിധം അന്തികാത്
 20 ഏതച് ശൂത്യാ തു ശര്യാതിർ വൽമീകം തുർണം ആദ്രവത്
 തത്രാപശ്യത് തപോവൃദ്ധം വയോവൃദ്ധം ച ഭാർഗവം
 21 അയാചദ് അഥ സൈന്യാർഥം പ്രാഞ്ജലിഃ പൃഥിവീപതിഃ
 അജ്ഞാനാദ് ബാലയാ യത് തേ കൃതം തത് ക്ഷത്തം അർഹസി
 22 തതോ fബ്രുവീൻ മഹീപാലം ച്യവനോ ഭാർഗവസ് തദാ
 രൂപൗദാര്യസമായുക്താം ലോഭമോഹബലാത് കൃതാം
 23 താം ഏവ പ്രതിഗൃഹ്യാഹം രാജൻ ദുഹിതരം തവ
 ക്ഷമിഷ്യാമി മഹീപാല സത്യം ഏതദ് ബ്രുവിമി തേ
 24 ഋഷേർ വചനം ആജ്ഞായ ശര്യാതിർ അവിചാരയൻ
 ദദൗ ദുഹിതരം തസ്മൈ ച്യവനായ മഹാത്മനേ
 25 പ്രതിഗൃഹ്യ ച താം കന്യാം ച്യവനഃ പ്രസസാദ ഹ
 പ്രാപ്തപ്രസാദോ രാജാ സ സസൈന്യഃ പുനർ ആവ്രജത്
 26 സുകന്യാപി പതിം ലബ്ധ്വാ തപസ്വിനം അനിന്ദിതാ
 നിത്യം പര്യചരത് പ്രിത്യാ തപസാ നിയമേന ച
 27 അഗ്നീനാം അതിഥീനാം ച ശുശ്രൂഷുർ അനസൃയികാ
 സമാരാധയത ക്ഷിപ്രം ച്യവനം സാ ശുഭാനനാ

അധ്യായം 123

1 [ൽ]

കന്യ ചിത് ത് അഥ കാലന്യ സുരാണാം അശ്വിനൗ നൃപ
കൃതാഭിഷേകാം വിവൃതാം സുകന്യാം താം അപശ്യതാം
2 താം ദൃഷ്ട്വാ ദർശനീയാംഗീം ദേവരാജസുതാം ഇവ
ഉഘചതുഃ സമഭിദ്രുത്യ നാസത്യവ് അശ്വിനാവ് ഇദം
3 കന്യ ത്യാ അസി വാമോരു കീം വനേ വൈ കരോഷി ച
ഇച്ഛാവ ഭദ്രേ ജ്ഞാതും ത്യാം തത് ത്യാം ആഖ്യാഹി ശോഭനേ
4 തതഃ സുകന്യാ സംവീതാ താവ് ഉവാച സുരോത്തമൗ
ശര്യാതി തനയാം വിത്തം ഭാര്യാം ച ച്യവനന്യ മാം
5 അമാശ്വിനൗ പ്രഹസൈത്യതാം അബ്രൂതാം പുനർ ഏവ തു
കഥം ത്യാ അസി കല്യാണി പിത്രാ ദത്താ ഗതാധനേ
6 ഭ്രാജസേ വനമധ്യേ ത്യാം വിദ്യുത് സൗദാമിനീ യഥാ
ന ദേവേഷ് അപി തുല്യാം ഹി ത്യാ പശ്യാവ ഭാമിനി
7 സർവാഭരണസമ്പന്നാ പരമാംബര ധാരിണി
ശോഭേമാസ് ത് അനവദ്യാംഗി ന ത് ഏവം മലപങ്കിനീ
8 കന്യാദ് ഏവംവിധാ ഭൂത്യാ ജരാജർജരിതം പതിം
ത്യാം ഉപാസ്സേ ഹ കല്യാണി കാമഭോഗ ബഹിഷ്കൃതം
9 അസമർഥം പരിത്രാണേ പോഷണേ ച ശുചിസ്മിതേ
സാധു ച്യവനം ഉത്സൃജ്യ വരയസ്വൈകം ആവയോഃ
പത്യർഥം ദേവഗർഭാഭേ മാ വൃഥാ യൗവനം കൃഥാഃ
10 ഏവം ഉക്താ സുകന്യാ തു സുരൗ താവ് ഇദം അബ്രവീത്
രതാഹം ച്യവനേ പത്യൗ മൈവം മാ പര്യശങ്കിഥാഃ
11 താവ് അബ്രൂതാം പുനസ് ത് ഏനാം ആവാം ദേവ ഭിഷഗ് വരൗ
യുവാനം രൂപസമ്പന്നം കരിഷ്യാവഃ പതിം തവ
12 തതസ് തസ്യാവയോഗ് ചൈവ പതിം ഏകതമം വൃണ
ഏതേന സമയേനൈനം ആമത്രയ വരാനനേ
13 സാ തയോർ വചനാദ് രാജന് ഉപസംഗമ്യ ഭാർഗവം
ഉവാച വാക്യാം യത് താഭ്യാം ഉക്തം ഭൃഗുസുതം പ്രതി
14 തച് ഏത്യാ ച്യവനോ ഭാര്യാം ഉവാച ക്രിയതാം ഇതി
ഭർത്രാ സാ സമനജ്ഞാതാ ക്രിയതാം ഇത്യ് അമാബ്രവീത്
15 ശൂത്യാ തദ് അശ്വിനൗ വാക്യാം തത് തസ്യഃ ക്രിയതാം ഇതി
ഉഘചതുഃ രാജപുത്രീം താം പതിസ് തവ വിശത് അപഃ

16 തതോ fംഭേ ച്യവനഃ ശീഘ്രം രൂപാർഥീ പ്രവിവേശ ഹ
 അശിനാവ് അപി തദ് രാജൻ സരഃ പ്രവിഷതാം പ്രഭോ
 17 തതോ മുഹൂർത്താദ് ഉത്തീർണാഃ സർവേ തേ സരസസ് തതഃ
 ദിവ്യരൂപധരാഃ സർവേ യുവാനോ മുഷ്ടകണ്ഡലാഃ
 ഇല്യരൂപധരാശ് ചൈവ മനസഃ പ്രീതിവർധനാഃ
 18 തേ fബ്രുവൻ സഹിതാ സർവേ വൃണീഷ്യാന്യ തമം ശുഭേ
 അസ്മാകം ഇഷ്ടിതം ഭദ്രേ പതിത്യേ വരവർണിനി
 യത്ര വാപ്യ് അഭികാമാസി തം വൃണീഷ്യ സുശോഭനേ
 19 സാ സമീക്ഷ്യ തു താൻ സർവാംസ് ഇല്യരൂപധരാൻ സ്ഥിതാൻ
 നിശ്ചിത്യ മനസാ ബുദ്ധ്യാ ദേവീ വദ്വ്രേ സ്വകം പതിം
 20 ലബ്ധ്യാ തു ച്യവനോ ഭാര്യാം വയോ രൂപം ച വാഞ്ചിതം
 ഹൃഷ്ടോ fബ്രുവീൻ മഹാതേജാസ് തൗ നാസത്യാവ് ഇദം വചഃ
 21 യഥാഹം രൂപസമ്പന്നോ വയസാ ച സമന്വിതഃ
 കൃതോ ഭവദ്ഭ്യോ വൃദ്ധഃ സൻ ഭാര്യാം ച പ്രാപ്തവാൻ ഇമാം
 22 തസ്മാദ് യുവാം കരിഷ്യാമി പ്രിത്യാഹം സോമപീഥിനൗ
 മിഷതോ ദേവരാജസ്യ സത്യം ഏതദ് ബ്രുവീമി വാം
 23 തച് ശ്രുത്യാ ഹൃഷ്ടമനസൗ ദിവം തൗ പ്രതിജഗതഃ
 ച്യവനോ fപി സുകന്യാ ച സുരാവ് ഇവ വിജഹ്രതഃ

അധ്യായം 124

1 [ൽ]

തതഃ ശ്രുത്വാ തു ശര്യാതിർ വയഃ സ്ഥം ച്യവനം കൃതം
സംഹൃഷ്ടഃ സേനയാ സാർധം ഉപായാദ് ഭാർഗവശ്രമം

2 ച്യവനം ച സുകന്യാം ച ദൃഷ്ട്വാ ദേവ സുതാവ് ഇവ
രേമേ മഹീ പഃ ശര്യാതിഃ കൃത്സ്താം പ്രാപ്യ മഹീം ഇവ

3 ഋഷിണാ സത്കൃതസ് തേന സഭാര്യഃ പൃഥിവീപതിഃ
ഉപോപവിഷ്ടഃ കല്യാണീഃ കഥാഗ് ചക്രേ മഹാമനാഃ

4 അമൈനം ഭാർഗവോ രാജന് ഉവാച പരിസാന്തയൻ
യാജയിഷ്യാമി രാജംസ് ത്യാം സംഭാരാൻ ഉപകൽപയ

5 തതഃ പരമസംഹൃഷ്ടഃ ശര്യാതിഃ പൃഥിവീപതിഃ
ച്യവനസ്യ മഹാരാജ തദ് വാക്യം പ്രത്യുപൂജയത്

6 പ്രശസ്തേ ിഹനി യജ്ഞിയേ സർവകാമസമൃദ്ധി മത്
കാരയാം ആസ ശര്യാതിർ യജ്ഞായതനം ഉത്തമം

7 തത്രൈതനം ച്യവനോ രാജൻ യാജയാം ആസ ഭാർഗവഃ
അദ്ഭുതാനി ച തത്രാസൻ യാനി താനി നിബോധ മേ

8 അഗ്നഹ്ണാച് ച്യവനഃ സോമം അശ്വിനോർ ദേവയോസ് തദാ
തം ഇന്ദ്രോ വാരയാം ആസ ഗൃഹ്യമാണം തയോർ ഗ്രഹം

9 [ഇന്ദ്ര]

ഉഭാവ് ഏതൗ ന സോമാർഹൗ നാസത്യാവ് ഇതി മേ മതിഃ
ഭിഷജൗ ദേവപുത്രാണാം കർമ്മണാ നൈവം അർഹതഃ

10 [ച്]

മാവമൻസ്ഥാ മഹാത്മാനൗ രൂപദ്രവിണവത് തൗ
യൗ ചക്രതുർ മാം മഘവൻ വൃന്ദാരകം ഇവാജരം

11 ഋതേ ത്യാം വിബുധാംഗ് ചാന്യാൻ കഥം വൈ നാർഹതഃ സവം
അശ്വിനാവ് അപി ദേവേന്ദ്ര ദേവൗ വിദ്ധി പുരന്ദര

12 ചികിത്സകൗ കർമ്മ കൗ കാമരൂപസമന്വൃതൗ
ലോകേ ചരന്തൗ മർത്യാനാം കഥം സോമം ഇഹാർഹതഃ

13 [ൽ]

ഏതദ് ഏവ യദാ വാക്യം ആശ്രേഡയതി വാസവഃ
അനാദൃത്യ തതഃ ശക്രം ഗ്രഹം ജഗ്രാഹ ഭാർഗവഃ

14 ഗ്രഹീഷ്യന്തം തു തം സോമം അശ്വിനോർ ഉത്തമം തദാ
സമീക്ഷ്യ ബലഭിദ് ദേവ ഇദം വചനം അബ്രവീത്

15 ആദ്യാം അർമായ സോമം ത്വം ഗ്രഹീഷ്യസി യദി സ്വയം
 വജ്രം തു പ്രഹരീഷ്യാമി ഘോരരൂപം അനുത്തമം
 16 ഏവം ഉക്തഃ സ്തേയന് ഇന്ദ്രം അഭിവിക്ഷ്യ സ ഭാർഗവഃ
 ജഗ്രാഹ വിധിവത് സോമം അശിദ്യാം ഉത്തമം ഗ്രഹം
 17 തതോ ിസ്മൈ പ്രാഹരദ് വജ്രം ഘോരരൂപം ശചീപതിഃ
 തസ്യ പ്രഹരതോ ബാഹുഃ സ്തംഭോഃ ആസ ഭാർഗവഃ
 18 സംസ്തംഭേയിത്യാ ച്യവനോ ജുഹുവേ മന്ത്രതോ ിനലം
 കൃത്യാർഥീ സുമഹാതേജാ ദേവം ഹിംസിതും ഉദ്യതഃ
 19 തതഃ കൃത്യാ സമഭവദ് ഭൃഷേസ് തസ്യ തപോബലാത്
 മദോ നാമ മഹാവീര്യോ ബൃഹത് കായോ മഹാസുരഃ
 ശരീരം യസ്യ നിർദേഷും അശക്യം തു സുരാസുരൈഃ
 20 തസ്യാസ്യം അഭവദ് ഘോരം തീക്ഷ്ണാഗ്രദശനം മഹത്
 ഹന്തർ ഏകാ സ്ഥിതാ തസ്യ ഭൂമാവ് ഏകാ ദിവം ഗതാ
 21 ചതസ്ര ആയതാ ദംഷ്ട്രാ യോജനാനാം ശതം ശതം
 ഇതരേ ത് അസ്യ ദശനാ ബഭ്രുവൂർ ദശയോജനാഃ
 പ്രാകാരസദൃശാകാരാഃ ശൂലാഗ്ര സമദർശനാഃ
 22 ബാഹു പർവതസങ്കാശാവ് ആയതാവ് അയുതം സമൗ
 നേത്രേ രവിശശിപ്രഖ്യേ വക്ത്രം അന്തകസംനിഭം
 23 ലേലിഹഞ് ജിഹ്വയാ വക്ത്രം വിദ്യുച് ചപല ലോലയാ
 വ്യാത്താനനോ ഘോരദൃഷ്ടിർ ഗ്രസന് ഇവ ജഗദ് ബലാത്
 24 സ ഭക്ഷയിഷ്യൻ സക്രമഃ ശതകൃതും ഉപാദ്രവത്
 മഹതാ ഘോരരൂപേണ ലോകാഞ് ശബ്ദേണ നാദയൻ

അധ്യായം 125

1 [തി]

തം ദൃഷ്ട്യാ ലോരവദനം മദം ദേവഃ ശതക്രതുഃ
 ആയാതം ഭക്ഷയിഷ്യന്തം വ്യാത്താനനം ഇവാന്തകം
 2 ഭയാത് സംസ്തംഭിത ഭുജഃ സൃക്കിണീ ലേലിഹൻ മുഹുഃ
 തതോ fബ്രവീദ് ദേവരാജശ് ച്യവനം ഭയപീഡിതഃ
 3 സോമാർഹാവ് അശ്വിനാവ് ഏതാവ് അദ്യ പ്രഭൃതി ഭാർഗവ
 ഭവിഷ്യതഃ സത്യം ഏതദ് വചോ ബ്രഹ്മൻ ബ്രവീമി തേ
 4 ന തേ മിഥ്യാ സമാരംഭോ ഭവത് ഏഷ പരോ വിധിഃ
 ജാനാമി ചാഹം വിപ്രർഷേ ന മിഥ്യാ ത്വം കരിഷ്യസി
 5 സോമാർഹാവ് അശ്വിനാവ് ഏതൗ യഥൈവദ്യ കൃതൗ ത്വയാ
 ഭൂയ ഏവ തു തേ വീര്യം പ്രകാശേദ് ഇതി ഭാർഗവ
 6 സുകന്യായാഃ പിതൃശ് ചാസ്യ ലോകേ കീർതിഃ പ്രഥേദ് ഇതി
 അതോ മയൈതദ് വിഹിതം തവ വീര്യപ്രകാശനം
 തസ്നാത് പ്രസാദം കൃത മേ ഭവത് ഏതദ് യഥേച്ഛസി
 7 ഏവം ഉക്തസ്യ ശക്രേണ ച്യവനസ്യ മഹാത്മനഃ
 സ മന്യൂർ വ്യഗ്രമച് ഛീലോ മുമോച ച പുന്ദരം
 8 മദം ച വ്യഭജദ് രാജൻ പാനേ സ്തീഷ്യ ച വീര്യവാൻ
 അക്ഷേഷ്യ മൃഗയായാം ച പൂർവസൃഷ്ടം പുനഃ പുനഃ
 9 തഥാ മദം വിനിഷ്ഠ്ഷിപ്യ ശക്രം സന്തർപ്യ ചേന്ദ്രനാ
 അശ്വിഭ്യോ സഹിതാൻ ദേവാൻ യാജയിത്യാ ച തം നൃപം
 10 വിഖ്യാപ്യ വീര്യം സർവേഷു ലോകേഷു വദതാം വരഃ
 സുകന്യാ സഹാരണ്യേ വിജഹാരാനരഭതയാ
 11 തസ്യൈതദ് ദ്വിജസംഘൃഷ്ടം സരോ രാജൻ പ്രകാശതേ
 അത്ര ത്വം സഹ സോദരൈഃ പിതൃൻ ദേവാംശ് ച തർപയ
 12 ഏതദ് ദൃഷ്ട്യാ മഹീപാല സികതാക്ഷം ച ഭാരത
 സൈന്ധവാദണ്യം ആസാദ്യ കല്യാനാം കൃത ദർശനം
 പുഷ്കരേഷു മഹാരാജ സർവേഷു ച ജലം സൃശ
 13 ആർചിക പർവതശ് ചൈവ നിവാസോ വൈ മനീഷിണാം
 സദാ ഫലഃ സദാ സ്ത്രോതോ മരുതാം സ്ഥാനം ഉത്തമം
 ചൈത്യാശ് ചൈതേ ബഹുശതാസ് ത്രിദശാനാം യുധിഷ്ഠിര
 14 ഏതച് ചന്ദ്രമസ തീർഥം ഋഷയഃ പര്യപാസതേ
 വൈഖാനസാശ് ച ഋഷയോ വാലഖിലയാസ് തഥൈവ ച

15 ശൃംഗാണി ത്രീണി പുണ്യാണി ത്രീണി പ്രസ്രവണാനി ച
സർവാണ്യ് അനപരിക്രമ്യ യഥാകാമം ഉപസൃശ

16 ശന്തനശ് ചാത്ര കൗന്തേയ ശൂനകശ് ച നരാധിപ
നരനാരായണൗ ചോഭൗ സ്ഥാനം പ്രാപ്താഃ സനാതനം

17 ഇഹ നിത്യശയാ ദേവാഃ പിതരശ് ച മഹർഷിഭിഃ
ആർചിക പർവതേ തേപുസ് താൻ യജസ്വ യുധിഷ്ഠിര

18 ഇഹ തേ വൈ ചരൂൻ പ്രാശ്നന് ഗൃഷയശ് ച വിശാം പതേ
യമുനാ ചാക്ഷയന്ദ്രോതാഃ കൃഷ്ണശ് ചേഹ തപോ രതഃ

19 യമൗ ച ഭീമസേനശ് ച കൃഷ്ണാ ചാമിത്രകർശന
സർവേ ചാത്ര ഗമിഷ്യാമഃ സുകൃശാഃ സുതപോ വിനഃ

20 ഏതത് പ്രസ്രവണം പുണ്യം ഇന്ദ്രസ്യ മനുജാധിപ
യത്ര ധാതാ വിധാതാ ച വരുണശ് ചോർധ്വം ആഗതാഃ

21 ഇഹ തേ ന്യവസൻ രാജൻ ക്ഷാന്താഃ പരമധർമ്മിണഃ
മൈത്രാനാം ഋജു ബൃദ്ധീനാം അയം ഗിരിവരഃ ശുഭഃ

22 ഏഷാ സാ യമുനാ രാജൻ രാജർഷിഗണസേവിതാ
നാനാ യജ്ഞചിതാ രാജൻ പുണ്യാ പാപയോപഹാ

23 അത്ര രാജാ മഹേഷ്യാസോ മാന്ധാതായജ്ഞത സ്വയം
സഹദേവശ് ച കൗന്തേയ സോമകോ ദദതാം വരഃ

XX

പ്രസാധകർ

സാജിഭക്തം

